

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชาย และนิสิตหญิง และเปรียบเทียบวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ซึ่งจำแนกตาม เพศ และระดับชั้นปี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของวินัยในตนเอง
2. คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง
3. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง
4. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาการของวินัยในตนเอง
5. คุณค่าและประโยชน์ของวินัยในตนเอง
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. ลักษณะทั่วไปของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา
8. หลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา
9. ปัญหาการเรียนการสอนศิลปศึกษา
10. ศิลปะกับการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย
11. ความเป็นมาของภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของวินัยในตนเอง

วินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลทุกคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมทั้งเด็กและผู้ใหญ่ วินัยเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่วางไว้โดยตนเองหรือหม่อมคณะทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติตามแบบอย่างที่ต้องการ เพื่อให้สังคมสงบสุข บุคคลที่มีวินัยจึงเป็นพลเมืองดีที่สังคมต้องการ แต่ผู้ที่มีวินัยที่ดีนั้นควรจะมีส่วนของความมีวินัยในตนเอง เพราะจะทำให้ปฏิบัติตามอย่างมีวินัยทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ซึ่งความมีวินัยในตนเองนั้นเกิดขึ้นทั้งจากการได้รับการอบรมและการเรียนรู้จากสภาพสังคม จนกระทั่งจิตใจเกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่กระทำความผิดเพราะบังคับตนเองได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความมีวินัยในตนเอง ตามลำดับดังนี้

จาก "A Comprehensive Dictionary of Psychology and Psychoanalytical Term" ซึ่งอิงลิช และ อิงลิช (English and English, 1969) ได้ให้ความหมายของความมีวินัยในตนเองว่า วินัยในตนเองเป็นลักษณะของการนำตนเอง การควบคุม หรือการบังคับตนเองโดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเอง หรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามความตั้งใจซึ่งมีความหมายเดียวกับ การควบคุมตนเอง (Self Control) ซึ่งอิงลิชและอิงลิช (English and English, 1968) เป็นบรรณาธิการ พจนานุกรมเล่มนี้ ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการรู้จักบังคับหรือควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นแรงกระตุ้นหรือเป็นการเสริมแรงให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมายที่ดีกว่าเดิม

วินเซนต์ (Vencent, 1961) กล่าวถึงความมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต บุคคลที่มีวินัยแห่งตนนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่รู้จักการบังคับใจตนเอง ตั้งใจและไม่คิดเอาเปรียบเมื่อทำงานเป็นหม่อมคณะ สามารถรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับที่ดี รู้จักการดำเนินการอย่างได้ผลแก่ส่วนรวม รู้จักควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการ และรู้จักรับผิดชอบหน้าที่

ออซูเบล (Ausubel, 1968) กล่าวถึง ความมีวินัยในตนเองว่า หมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาตามจิตสำนึกของตน ซึ่งจะมีหน้าที่ คือ

- 1) เป็นการอบรมนิสัยและฝึกคนให้มีพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน
- 2) ทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของตน คือ สามารถปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม เชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ รู้จักควบคุมอารมณ์และมีความอดทน
- 3) เกิดจากมโนธรรมภายในจิตใจที่มาจากการสะสมประสบการณ์และมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ
- 4) สร้างความมั่นคงทางอารมณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติ เพราะกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สำคัญยอมรับจะเป็นกรอบแนวความคิดที่บุคคลนั้นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมและแนวความคิดนี้ก็จะพัฒนาจนกลายเป็น "วินัยในตนเอง"

จาก "A Dictionary of Psychology" ซึ่งเดรเวอร์ (Drever, 1972) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเอง (Self-control) ซึ่งมีความหมายเดียวกับความมีวินัยในตนเอง คือ การควบคุมพฤติกรรมที่กระทำโดยบุคคลที่เหนือความรู้สึก เพื่อสร้างแรงกระตุ้นของตนเองขึ้น ให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

จาก "Dictionary of Education" ซึ่งกู๊ด (Good, 1973) เป็นบรรณาธิการ ได้ให้ความหมายของความมีวินัยในตนเอง (Self-discipline) ว่าวินัยในตนเอง หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ให้การบังคับจากภายนอก แต่เป็นการบังคับโดยอำนาจภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้ หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้พริ้มผล เฟื่องศรีทอง (2515) ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึงความสามารถในตัวบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองได้ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรมผู้มี วินัยในตนเองจะเป็นบุคคลที่รู้จักกาลเทศะ สนใจเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522) ให้ความหมายของความมีวินัยในตนเองว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลตนเองเมื่อตนทำดี และลงโทษตนเองเมื่อทำชั่ว ซึ่งเป็นความสามารถในการควบคุมตนเอง หรือความสามารถที่จะยึดหยุ่นเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งนักจิตวิทยาได้เรียกชื่อต่าง ๆ กันไปได้แก่ มโนธรรมหรือความรู้สึกผิดชอบ (Conscience) พลังอีโก้ (Ego-Strength) การควบคุมของอีโก้ (Ego-Control) การควบคุมตนเอง (Self-Control) การจัดระเบียบตน (Self-Regulation) การมีวินัยในตนเองนี้เป็นการแสดงความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) และเป็นเอกเทศทางจริยธรรม (Moral Independence) ซึ่งลักษณะที่กล่าวนี้แสดงถึงการบรรลุภาวะทางจิตของบุคคล เป็นผู้มีจริยธรรมสูงและมีลักษณะมุ่งอนาคต อันจะช่วยป้องกันบุคคลนั้นมิให้ทำความชั่ว เพราะกลัวผลแห่งการกระทำ

บัณฑิตา คักดิ์อุดม (2523) ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนเองทั้งทางอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการแม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าอื่นจากภายใน เช่นอุปสรรคหรือความปรารถนาที่ตาม ก็ยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมที่ตนตั้งใจไว้รวมไปถึงการรู้จักกาลเทศะ การไม่กระทำการใด ๆ อันก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองและผู้อื่น สนใจเอาใจใส่ต่อสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม

วิวัฒน์ อัศวาศิษฐ์ (2523) ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า คือ ความสามารถที่บุคคลรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา ในการแสดงพฤติกรรมทางด้านความเป็นผู้นำ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ โดยเกิดจากจิตสำนึกขึ้นมาเอง แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเอง และผู้อื่นโดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และสิทธิของผู้อื่น

2. คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง

ในเรื่องของคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ (2517) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของวินัยในตนเองที่สำคัญเร่งด่วนที่ควรปลูกฝังให้แก่คนไทยในชาติ ได้แก่

- 1) ความสะอาด
- 2) ความซื่อสัตย์
- 3) การประหยัดและออม
- 4) ความนิยมไทย

วิภาหวัน มุลสถาน (2525) สรุปว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเองควรมีลักษณะและพฤติกรรมดังต่อไปนี้

- 1) มีความรับผิดชอบ
- 2) เชื่อมั่นในตนเอง
- 3) มีความรู้สึกผิดชอบ
- 4) ไม่กังวาลใจ
- 5) มีความตั้งใจจริง
- 6) มีลักษณะความเป็นผู้นำ
- 7) มีความซื่อสัตย์ จริงใจ
- 8) มีเหตุผล
- 9) กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ
- 10) เคารพในสิทธิของผู้อื่น
- 11) ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม
- 12) มีความอดทน
- 13) มีความเชื่ออำนาจภายในตน
- 14) มีลักษณะมุ่งอนาคต

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525) ได้สรุปไว้ว่า พฤติกรรมของความมีวินัยในตนเอง มีทั้งหมด 11 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ความเชื่ออำนาจภายในตนเอง
- 2) มีความเป็นผู้นำ
- 3) ความรับผิดชอบ
- 4) ตรงต่อเวลา
- 5) เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น
- 6) ความซื่อสัตย์ สุจริต
- 7) รู้จักหน้าที่ และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
- 8) รู้จักเสียสละ
- 9) มีความอดทน
- 10) ความตั้งใจเพียรพยายาม
- 11) ยอมรับผลการกระทำของตน

สุภาพร จันทร์ศิริโยธิน (2526) ได้สรุปไว้ว่า ลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเอง ประกอบด้วย

- 1) มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 2) มีความรับผิดชอบ
- 3) เคารพในสิทธิของผู้อื่น
- 4) มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม
- 5) มีลักษณะมุ่งมั่นอนาคต
- 6) ความเป็นผู้นำ
- 7) มีความตรงต่อเวลา
- 8) มีความเชื่อมั่นในตนเอง

- 9) มีความอดทนขยันหมั่นเพียร
- 10) รู้จักเสียสละ และมีความเห็นอกเห็นใจ
- 11) ยอมรับการกระทำของตน

บาร์ค (Baruch, 1949) สรุป ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ

- 1) มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2) มีความรับผิดชอบ
- 3) ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม

ออสซูเบล (Ausubel, 1968) เสนอว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะดังนี้ คือ

- 1) ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม
- 2) เชื่อมั่นในตนเอง
- 3) พึ่งตนเองได้
- 4) ควบคุมอารมณ์ได้
- 5) อดทน

วิกกินส์ (Wiggins, 1971) ได้อ้างถึงการศึกษาของ โทห์ (Gough) ซึ่งศึกษาถึง

การควบคุมตนเองหรือความมีวินัยในตนเอง และพบว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีคุณลักษณะ
ดังนี้ คือ

- 1) มีความรับผิดชอบมาก
- 2) มีความวิตกกังวลน้อย
- 3) มีความอดทน
- 4) ประพฤติตนอย่างมีเหตุผล

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองของนักการศึกษา และผู้วิจัยได้
 กล่าวมาแล้ว จะมีความสอดคล้องกันซึ่งชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองก็คือ ผู้ที่
 สามารถควบคุมอารมณ์ หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง โดยบุคคลนั้นจะต้องมี
 คุณลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้คือ

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีความอดทน
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
5. มีความซื่อสัตย์ จริงใจ มีเหตุผล
6. มีความตั้งใจจริง ใจคอมั่นคง
7. มีความรู้สึกผิดชอบ
8. ไม่กังวลใจ
9. กล่าวคิด กล่าวพูด กล่าวทำ
10. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และไม่เกรงใจปราศจากเหตุผล

ซึ่งคุณลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีจริยธรรมที่ดี
 สามารถดำเนินชีวิตของตนในสังคม ให้อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างสงบสุข และยังช่วยพัฒนาสังคมให้
 ดีขึ้นด้วย

3. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง

ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณสมบัติสำคัญที่บุคคลควรจะมี เพราะผู้ที่มีวินัยในตนเองจะ
 มีจริยธรรม ประพฤติตนอย่างมีเหตุผล ไม่ก่อความวุ่นวายแก่สังคม การศึกษาทฤษฎีที่ว่าด้วยการ
 เกิดวินัยในตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบว่าวินัยในตนเองมีที่มาอย่างไร เพื่อจะได้ปลูกฝัง
 และพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ ซึ่งสมควรร อภัยพันธ์ (2507) กล่าวว่าวินัยเกิดจากสาเหตุ
 2 ประเภท คือ

1) เกิดจากการมีอำนาจภายนอกบังคับ เช่น นักเรียนไม่ทูลจริต เพราะกลัวครูจับได้ หรือ ผู้ร้ายไม่กล้าขโมย เพราะเห็นตำรวจยืนอยู่ เป็นต้น

2) เกิดจากการมีจิตใจรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่กระทำผิดวินัย เพราะบังคับใจตนเองได้ ซึ่งวินัยทั้ง 2 ประเภทจะต้องเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ผู้ที่จะมีวินัยในตนเองจะต้องมีวินัยทางสังคมเป็นกรอบแนวทางที่ตนยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้ประพฤติตนไปในแนวทางเดียวกันที่ถูกต้อง ซึ่งการจะมีวินัยทั้ง 2 ประเภทนี้จะต้องได้รับการอบรมสั่งสอน และการเรียนรู้จักสภาพแวดล้อมในสังคมมาแต่เยาว์วัย และมีพัฒนาการแนวประพฤตินี้จนกระทั่งกลายเป็นจิตสำนึกทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเอง เมื่อเติบโตขึ้น ก็จะเป็นผู้ที่บรรลุภาวะทางจิตนั่นเอง

การเกิดวินัยแห่งตนในบุคคลแต่ละคนนั้น นักทฤษฎีจิตวิทยา เชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้น คือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดู อันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเองหรือความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น เมอเรอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้น ผู้ที่บรรลุภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการโต้ตอบ เมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัวในการมีความรักและในการมีอารมณ์ขัน การเกิดวินัยแห่งตนนี้ เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในบุคคล ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกอบรมเพิ่มเติมอีกมาก ลักษณะวินัยแห่งตนจึงจะพัฒนาเป็นลักษณะที่เด่นชัดและรุนแรง จะกลายเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างสม่ำเสมอ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524)

นอกจากนั้น ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง โดยยึดแนวทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของเมอเรอร์ ซึ่งว่าด้วยค่าเนินของการควบคุมตนเองหรือความมีวินัยในตนเองและทฤษฎีของเพค และแฮวิคเฮิลด์ (Peck and Harvishurst) ซึ่งว่าด้วยพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรม หรือความมีวินัยในตนเอง โดยยึดการควบคุมของอีโก และซูเปอร์อีโกเป็นหลัก ซึ่งมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้คือ

1. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอาเรอร์ (Mowere อ้างใน ดาวเดือน พันธมนาวิน, 2524)

การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่าต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา สิ่งสำคัญคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น ซึ่งเมอาเรอร์ได้อธิบายว่าทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดู โดยการที่การเรียนรู้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของทารกหรือเด็กนี้จะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของทารกหรือเด็ก คือบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นผู้ที่บำบัดความต้องการของทารก เช่น หิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ ยุงกัดก็มีผู้บดให้ ฯลฯ เมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการก็จะรู้สึกสบาย พอใจ และมีความสุข ความรู้สึกของทารกนี้จะรุนแรงมาก และติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนรู้สึกสบาย พอใจ และมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้ อยู่เสมอทุกครั้ง ก็คือ การปรากฏตัวของบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูในขณะที่มาปรนนิบัติเด็ก การบำบัดความต้องการของตนกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเป็นสิ่งควบคู่กันเสมอในการรับรู้ของเด็ก จึงถ่ายทอดมายังบิดามารดาทำให้การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูก็ก่อให้เกิดความพอใจและความสุขแก่เด็กได้ เด็กจึงเกิดความรักและพอใจในบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน ซึ่งเมอาเรอร์เชื่อว่าการรักและพอใจบิดามารดานั้น จะต้องเกิดจากการเรียนรู้เช่นนี้โดยที่ความสุขความพอใจที่ได้รับการบำบัดต้องมาก่อน ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้ในเด็ก เช่น เมื่อหิวก็ไม่ได้กิน หรือกินนมไม่หิว เด็กก็จะไม่เกิดความรักและพอใจเด็กก็จะไม่มีรากฐานในการที่จะเรียนรู้ที่จะรัก และพอใจบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตนเองนั่นก็คือบุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้เริ่มแรกของทารกหรือเด็ก ก็คือผู้เลี้ยงดูซึ่งอาจจะเป็นบิดามารดาหรือผู้อื่นก็ได้

1.2 ความรักและความผูกพันของเด็กนำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ กล่าวคือ จากความรัก และความพอใจของเด็กที่มีต่อบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดู จึงทำให้เมื่อบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรมสั่งสอนเด็กหรือมีการกระทำหรือพูดจาวางไร เด็กก็จะเกิดการทำตาม หรือเลียนแบบคำพูด หรือการกระทำตามที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูสั่งสอน หรือตามที่เห็นบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูกระทำ ซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้เขาเกิดความสุข ความพอใจได้เอง อันเป็นลักษณะการควบคุมตนเองโดยบุคคลไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเลียนแบบผู้เลี้ยงดูของเด็กจะทำทั้งทางที่ดีและไม่ดีเท่า ๆ กัน ทรายบเท่าที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจเช่นถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสุมบุหรีเสมอ เมื่อเด็กสุมบุหรีบ้างก็จะมีมีความสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักตนเองมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมารเอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจเมื่อเกิดความกลัว ในการมีความรักและการมีอารมณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเองก็เพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรเรื้อรัง หมดโอกาสที่จะแก้ไข

ดังนั้น จากทฤษฎีของเมารเอร์ การเกิดวินัยในตนเองจนเป็นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่นและผ่านการอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบที่ดึงมาจากผู้ที่เลี้ยงดูตนเอง จึงจะพัฒนามาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีเหตุผลของบุคคลนั้น

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเองของเพค และแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighrst) เชื่อว่าการควบคุมของอีโก (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก (Super Ego-Control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรม

เพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล นักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในบุคคลจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และบุคคลแต่ละคนจะมีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในระดับที่ไม่เท่ากัน อันเนื่องมาจากการได้รับความรู้ทางจริยศึกษาที่ทำให้ทราบถึงผลที่จะเกิดจากการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในแต่ละบุคคลจะมีระดับไม่เท่ากัน ซึ่งจะมีผลไปยังความมีวินัยในตนเอง หรือการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่ต่างระดับกัน ดังนั้นนักทฤษฎีทั้งสองจึงได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้คือ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2524)

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึงบุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่น้อยมากโดยบุคคลจะเป็นผู้ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว โดยที่ไม่เรียนรู้ที่จะให้แก่ผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และจะกระทำการต่าง ๆ อย่างไม่ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้ถูกควบคุมโดยความเห็นแก่ตัวของตนเอง และเป็นผู้ที่ขาดความมีวินัยในตนเอง หรือมีน้อยมาก

2.2 พวกเอาแต่ใจ (Egocentric Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกน้อย แต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมีมากขึ้นแต่ก็ยังจัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลประเภทนี้จะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และกระทำทุกอย่าง เพื่อความพอใจและผลดีของตนเอง เป็นคนที่ไม่จริงจังจะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจถ้าจะทำให้เขาได้รับผลที่ต้องการได้ เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้จะปรากฏตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น และในคนบางประเภทจะติดตัวไปจนตลอดชีวิต

2.3 พวกคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึงบุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกน้อยเหมือนคน 2 ประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากกว่าคืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ต้องไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองระดับปานกลางแต่ไม่แน่นอน

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Conscientious Person) หมายถึงบุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกในระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของ

ซุเปอร์อีโกมาก จนเป็นผู้ที่ยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมเข้าไปเป็นลักษณะของตนเอง จะเป็นผู้ที่ทำตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นและมีศรัทธา เป็นผู้ที่ถูกควบคุมโดยค่านิยมและปทัสถานของสังคมเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองค่อนข้างมากแต่ยังไม่สมบูรณ์ บุคคลประเภทนี้จะทำตามกฎอย่างเคร่งครัดโดยเห็นว่ากฎเกณฑ์นั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้อื่นก็ไม่สนใจ บุคคลประเภทนี้จะเป็นหลักของชุมชน เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการกระทำ คนอื่นเห็นได้ง่ายแต่การขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผลของคนประเภทนี้จึงยังเป็นคนประเภทที่ไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

2.5 พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Altruistic Person)

คือ บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกมาก และพลังควบคุมของซุเปอร์อีโกก็มากด้วยจนเกิดสมดุลระหว่างการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคม และความสมเหตุสมผลโดยเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก บุคคลประเภทนี้มีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผลมิได้ตกอยู่ในอิทธิพลของกลุ่มในสังคมหรืออยู่ที่อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงมากจะเป็นผู้ที่ตระหนักถึงผลของการกระทำของตนต่อผู้อื่นก่อนจะทำอะไรต้องพิจารณาอย่างมีเหตุผลเพื่อผู้อื่นพร้อมที่จะร่วมมือกับสังคม มีความรับผิดชอบและให้ความเคารพเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป มีความต้องการที่จะเสียสละและเห็นประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้มีไม่มากนักในแต่ละสังคม แต่นักทฤษฎีทั้งสองเชื่อว่าเป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสูงสุดของมนุษย์

จากการวิจัยลักษณะของบุคคลตามทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพค และแอวิกเฮิสต์ จะพบว่าผู้ถูกศึกษาแต่ละคนจะมีลักษณะผสมหลายประเภทพร้อมกัน แต่ก็สามารถจำแนกลักษณะของแต่ละบุคคลจากการกระทำของเขาไม่ยากนัก จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความมีวินัยในตนเองตามทฤษฎีของเพคและแอวิกเฮิสต์ นั้นจะใช้ความรู้ทางจริยธรรมมาช่วยในการสร้างพลังควบคุมของอีโกและพลังควบคุมของซุเปอร์อีโกให้ได้ระดับเหมาะสมซึ่งจะเริ่มในเด็กโตเป็นต้นมา จนกระทั่งสามารถพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาวะทางจิตที่สมบูรณ์คือ มีการควบคุมตนเองหรือมีวินัยในตนเองอย่างเหมาะสม

เมื่อพิจารณาทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์และทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอวิกเฮิสต์ จะเห็นความสอดคล้องกันของทฤษฎีทั้งสอง นั่นก็คือทฤษฎีของเมาเรอร์ จะแสดงให้เห็นว่าการวางพื้นฐานให้เกิดวินัยในตนเองจะเริ่มมาจากการเลี้ยงดูทารกจนเกิดความผูกพันกัน และเด็กเกิดความพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนของผู้เลี้ยงดู หรือเลียนแบบพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดู เด็กจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาจนกลายเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ซึ่งทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอวิกเฮิสต์ จะแสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กเติบโตมาแล้วก็จะได้รับประสบการณ์ และความรู้ทางจริยธรรมจากสังคม และรับเข้าไปจนกลายเป็นพลังในการควบคุมตนเอง หรือเกิดความมีวินัยในตนเอง จึงสามารถสรุปได้ว่ากำเนิดของความมีวินัยในตนเองมีที่มาจากทั้งการกวดขันและจะค่อยๆ สละประสบการณ์ การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครอบครัวและสังคมมาพัฒนาจนกลายเป็นพลังควบคุมตนเอง หรือมีวินัยในตนเองที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมคือเป็นผู้บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์

นอกจากทฤษฎีที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวินัยในตนเองทั้งสองทฤษฎีดังกล่าวแล้วนั้น (กาญจนา หาลิตะพันธ์, 2510) ยังได้กล่าวถึงหลักการควบคุมตนเองหรือการมีวินัยในตนเอง โดยอาศัยพัฒนาการของความรู้สึกผิดชอบหรือมโนธรรม (Conscience) และพัฒนาการของจริยธรรม (Moral Concept) ดังนี้

นักจิตวิทยาบางท่านเชื่อว่าตัวจักรสำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพของคนแต่ละคนมี

- 1) The Impulse System ได้แก่ ความรัก เกสียต การรักษาตัว และการป้องกันตัว ซึ่งทำให้บุคคลรู้สึกเป็นความต้องการ
- 2) The Conscience เป็นความรู้สึกผิดชอบ ซึ่งบังคับอยู่เหนือแรงกระตุ้นซึ่งซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เรียกว่า ซุปเปอร์อีโก
- 3) The Self หรือ Ego คือตัวบุคคลหรือส่วนที่เกี่ยวข้องกับความจริงในโลกพยายามตอบสนองแรงกระตุ้น (Impulse) โดยไม่ได้ขัดกับความรู้สึกผิดชอบ

ความรู้สึกผิดชอบมีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองมาก ถ้าบุคคลใดมีความรู้สึกผิดชอบ (Conscience) ในการทำงานสูง จะไม่กระทำผิดแม้ในที่ลับตาผู้อื่น ความรู้สึกผิดชอบ มีการพัฒนามา ดังนี้ คือ ในระหว่างที่พ่อแม่เลี้ยงดูลูกว่าตนต้องการให้ลูกประพฤติและปฏิบัติตนอย่างไร นอกจากนั้นทัศนคติของพ่อแม่จะแสดงให้ลูกรู้ว่าอะไรเป็นค่านิยมของพ่อแม่ และจากการที่เด็กได้เลียนแบบพ่อแม่ เด็กจะรับเอาค่านิยมของพ่อแม่ไปเป็นของตน ภายหลังจึงมีค่านิยมหรือมาตรฐานความประพฤติของผู้อื่นเข้ามาปนด้วย เด็กที่อยู่ในวัยเริ่มเข้าโรงเรียนจะมีค่านิยมแล้ว เมื่อทำบางสิ่งบางอย่างจะรู้สึกไม่สบายใจ บางสิ่งทำแล้วภูมิใจ คุณสมบัติของความรู้สึกผิดชอบ ก็คือสามารถทำงานได้โดยที่เจ้าตัวไม่ปรารถนา ทำให้เกิดความรู้สึกผิดหรือละอายใจ แรกทีเดียวเด็กเริ่มคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม ความผิด ความดี หรือเลว โดยอาศัยกฎและความมุ่งหวังที่ผู้ใหญ่ตั้งไว้ เฉพาะสถานการณ์ หรือการกระทำ ต่อมาเด็กค่อย ๆ รู้ที่จะตั้งมาตรฐานความประพฤติเอง และเหตุผลประกอบ ไม่ใช่กล่าวว่าสิ่งนี้ผิด เพราะพ่อแม่ว่าอย่างนั้น เช่นแรกทีเดียวเด็กอาจจะบอกว่าการไปหยิบของเล่นของผู้อื่นมานั้น เป็นการกระทำที่ผิด ผิดเพราะแม่บอกไว้อย่างนั้น แต่ต่อมาอาจจะรู้สึกเองว่าเป็นการไม่ยุติธรรมต่อเจ้าของหรือเป็นการไม่ซื่อสัตย์ หรือฉันไม่ต้องการกระทำตามมาตรฐานที่มีผู้วางไว้ ให้ไปสู่การยอมรับกฎและการตั้งกฎของความเสมอภาค ความยุติธรรมมักจะไม่ราบรื่น หรือเป็นไปไม่ตลอด แม้เมื่อถึงขั้นเป็นผู้ใหญ่แล้วบางคนยังอาจจะมีหลักศีลธรรมที่เกิดจากการกระทำตามกฎของหมู่คณะหรือความกลัวผลของการไม่ทำตามกฎ ไม่ใช่เพราะศรัทธาที่เกิดขึ้นเอง

4. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาการของวินัยในตนเอง

วินัย เป็นคุณลักษณะของการจัดระบบภายในตนเอง หรือการควบคุมภายในตนเอง ซึ่งแต่บุคคลจะพัฒนาไปตามการรับรู้ของตนโดยบางครั้งก็ไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น ในการกำหนดว่าเด็กจะเป็นอย่างไรต่อไปนั้น การควบคุมภายในตนเองสำคัญกว่าความต้องการ การมองเห็น และการยอมรับของบุคคลอื่นต่อการแสดงออกของเด็ก (Hopkins, 1955)

แบบของวินัยที่ได้ผลและมั่นคง ซึ่งเราต้องการให้เกิดในตัวบุคคล คือวินัยในตนเองที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในตน และภายนอกตน การควบคุมในตน เช่น การดูแลที่สม่ำเสมอ แต่การบังคับและการลงโทษ ซึ่งเป็นการควบคุมภายนอกจะช่วยปลูกฝังวินัยในตนเองได้เพียงเล็กน้อย (Ausubel, 1965)

การพัฒนาความรู้สึกลึกซึ้งซึ่ง เป็นทางให้บุคคลเกิดอาการควบคุมเองจากภายในหรือเกิดวินัยในตนเองเป็นชบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปต้องอาศัยการแนะนำอบรมสั่งสอนจากผู้อื่น ตั้งแต่เยาว์วัย ดังที่ โครว์ และโครว์ (Crow and Crow, 1962) กล่าวว่าเด็กจะพัฒนาการบังคับตนเองได้โดยได้รับการแนะนำอย่างดีในวัยเด็ก ให้เขาเข้าใจบทบาททางสังคม และจากการดูแบบและเลียนแบบอย่างปฏิบัติกัน จะทำให้เด็กสามารถตระหนักถึงความจำเป็นในการทำตามสังคม เด็กจะได้รับความรู้เหล่านี้มิใช่เฉพาะจากผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ได้รับจากเพื่อนของเขาด้วย

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองของบุคคลอย่างหนึ่งก็คือบิดามารดาและสังคมที่ตนอยู่ รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดู และวัฒนธรรมในสังคม (Hall, 1970) ส่วนดอเลย์ (Doyle, 1961) อ้างว่า ความเป็นพลเมืองดีเป็นวิถีทางของชีวิตซึ่งเริ่มต้นมาจากบ้านและจะพัฒนาอย่างดีที่สุดในระยะเริ่มแรกของชีวิต บิดามารดาที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ที่ให้ตัวอย่างแก่เด็กทั้งโดยการกระทำ การพูด และความรู้สึกซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการเกิดวินัยในตนเอง

จากการสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่พบว่าความใส่ใจซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่กับลูก การให้ความรักของพ่อแม่ เป็นการฝึกวินัยที่ได้ผล และทำให้เด็กมีการควบคุมจากภายในอย่างแท้จริง จะต้องใช้การฝึกวินัยโดยอาศัยความรัก จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านความรู้สึกลึกซึ้งและจากผลการวิจัยของมัสเสน (Mussen, 1969) พบว่าการฝึกวินัยให้แก่เด็กโดยการใช้เหตุผล และให้ความรักเป็นวิธีการฝึกวินัยที่ได้ผลดีที่สุดคือ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของเด็ก เพราะช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผล หรือมาตรฐานสังคมที่พ่อแม่ต้องการ การฝึกวินัยด้วยวิธีนี้จะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูง และเลียวนาร์ด (Leonard, 1952) ให้ข้อคิดว่าพ่อแม่ ครู

และผู้ใหญ่อื่น ๆ อาจจะเป็นผู้ที่ให้บทเรียนที่ดีแก่เด็กในการพัฒนาการบังคับตนเอง และในขณะที่เดียวกันก็อาจจะยับยั้งการพัฒนานั้น ถ้าหากบุคคลเหล่านี้ไม่ได้สร้างบรรยากาศของความรักและช่วยเหลือเด็ก หรือมีการคาดหวังเอาเปรียบเด็กมากเกินไป ฝึกวินัยเข้มงวดเกินไป จนขาดความเข้าใจต่อความรู้สึกของเด็ก ซึ่งจะกลายกลายเป็นการสร้างปัญหาให้แก่เด็ก และทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวินัยในตนเองที่ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีเมาเรอร์ (Mowere) ว่าด้วยจุดกำเนิดของการควบคุมตน และทฤษฎีของเพค และฮาวิกเฮิสต์ Peck and Havighuast) ว่าด้วยพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรม ซึ่งยึดการควบคุมของอีโก และซูเปอร์อีโกเป็นหลัก

การพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

บุคคลที่มีวินัยในตนเอง คือ ผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตสูง สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้แสดงออกมาอย่างมีเหตุผลทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น สังคมใดก็ตามที่มีผู้มีวินัยในตนเองสูงเป็นจำนวนมาก สังคมนั้นก็ย่อมสงบสุขและเจริญก้าวหน้า ดังนั้นการปลูกฝังและพัฒนาความมีวินัยในตนเอง จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการสร้างผู้ที่มีจริยธรรม ซึ่งจะมีส่วนเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ การจะพัฒนาความมีวินัยในตนเอง จะต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กในวัยทารก และให้แรงจูงใจทางจริยธรรมแก่เด็กที่โตแล้ว การพัฒนาความมีวินัยในตนเองจะต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเด็ก และต้องใช้วิธีการกระตุ้นหรือพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กอย่างเหมาะสมด้วย

สถาบันที่มีส่วนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

สถาบันที่มีส่วนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนในปัจจุบัน ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา ศาสนา ฯลฯ ซึ่งบุคคลต่าง ๆ ในสถาบันเหล่านี้จะต้องร่วมมือและช่วยเหลือในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนไทย ซึ่ง ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2519) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลและสถาบันแรกที่มีส่วนในการสร้างและพัฒนาความมีวินัยในตนเองแก่เยาวชนก็คือ บิดามารดา และญาติพี่น้องภายในครอบครัวเดียวกันต่อมาเมื่อเด็กเติบโตจนเข้า

โรงเรียนก็จะมีครูและเพื่อน ๆ ซึ่งมีพฤติกรรมต่าง ๆ กัน ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น และยังมี การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางสังคมต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชนจะเห็นได้แก่หน่วยของ สถาบันทางสังคมทั้งหลายได้แก่ ครอบครัว โรงเรียนสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น เป็นสิ่งแวดล้อม ที่บุคคลนั้น ๆ ได้ใกล้ชิดด้วย จนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคม หรือการมีวินัยในตนเองของ บุคคลนั้น ที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างมีจริยธรรม

ชาลีอง วุฒิจันทร์ (2524) ได้กล่าวถึงสถาบันหรือบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาความมี วินัยในตนเองไว้ว่า บิดามารดา บ้านหรือสถาบันครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน สื่อสารมวลชน โรงเรียนหรือสถาบันศึกษา รวมทั้งพระสงฆ์ หรือผู้นำทางศาสนาที่เด็กนับถือในท้องถิ่นที่เด็กอาศัย อยู่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลในการสร้างวินัยในตนเองทั้งสิ้น ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับบทบาทและ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้ประสบพบเห็น และรับอิทธิพลต่าง ๆ เหล่านี้เข้ามาไว้ในตัวของ ตัวเอง แต่สิ่งที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อเด็กในการสร้างวินัยในตนเองมากที่สุดคือสถาบันครอบครัว

นอกจากนั้นยังมีนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้ศึกษาและอธิบายถึงสถาบัน หรือแหล่งที่มีส่วนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ดังเช่น กาญจนา หาลิตะพันธ์ (2510) อธิบายว่า การควบคุมตนเองหรือความมีวินัยในตนเองนี้มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของความ รู้สึกผิดชอบหรือมโนธรรม และมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมอย่างมาก ถ้าบุคคลใดมีความรู้สึกผิดชอบ เข้มแข็ง จะไม่ทำความผิดแม้ในที่ลับตาผู้อื่นซึ่งการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กจะเริ่ม จากครอบครัวเป็นแห่งแรก โดยเริ่มมาแต่วัยเด็กเล็ก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อมาเมื่อเด็ก เข้าโรงเรียนและเข้าสังคมกลุ่มอื่น ก็จะรับประสบการณ์ หรือค่านิยม หรือกฎระเบียบของ สังคมกลุ่มอื่นมาปรับปรับความคิดทางจริยธรรมที่ตนเรียนรู้มาจากครอบครัว จนเกิดเป็นจริยธรรม หรือความมีวินัยในตนเองขึ้นมา

ดวงเดือน พันธุมนานิน และ เหน็ญแข ประจันปัจฉิก (2524) อธิบายว่าผู้ที่มีอิทธิพล ต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กคือ ผู้อบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เยาว์วัยไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา หรือญาติผู้ใหญ่ เพราะบุคคลนั้นจะเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมการเรียนรู้และคุณธรรมที่พึงประสงค์

ให้แก่เด็กทั้งทางตรงโดยการอบรมสั่งสอน และทางอ้อมซึ่งเด็กจะเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดู เพื่อเลียนแบบการกระทำนั้น

สัทธา สุภาพ (2529) ได้อธิบายว่าสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมแก่เด็ก หรือความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กมากที่สุดและเป็นแห่งแรก คือ ครอบครัว บิดามารดา เป็นบุคคลสำคัญ เพราะมีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้งและมีอิทธิพลต่ออารมณ์ ทัศนคติและแบบความประพฤติของเด็กมาก ต่อมาก็คือกลุ่มเพื่อนและโรงเรียน รวมทั้งสังคมแวดล้อมเด็กมาก ต่อมาก็คือกลุ่มเพื่อน และโรงเรียน รวมทั้งสังคมแวดล้อมตัวเด็กด้วย แต่สิ่งที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด คือ ครอบครัว

แฮวิกเฮิสต์ และ นอร์เกอเทิน (Havighurst and Norgarten, 1962) ได้อธิบายว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพของเด็กที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าโดยเฉพาะการเตรียมเด็กให้รู้จักปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม เพื่อว่าเด็กนั้นจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในอนาคตในการเตรียมตัวดังกล่าวเด็กจะต้องได้รับการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ยังเล็ก ๆ

สวีค (Swick, 1986) ได้เขียนหนังสือเรื่อง "บิดา มารดา, ครู กับการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก" (Parents and Teachers and Discipline Sharpeners) ซึ่งอธิบายว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่สุดในการพัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนในโรงเรียนด้วย และหนังสือเล่มนี้ได้เสนอแนวคิดที่ว่าทั้งบิดามารดา หรือผู้ปกครองและครูควรจะร่วมกันในการพัฒนาและแก้ปัญหามาตรกกรรมของนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อพฤติกรรมด้านวินัย สวีคยังสรุปว่า บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีบทบาทต่อพฤติกรรมของเด็กและมีส่วนสำคัญในการช่วยในการเรียนรู้เบื้องต้นของเด็ก รวมทั้งมีส่วนในการสร้างเสริมเจตคติของเด็ก การร่วมมือระหว่างบิดามารดา และครูในการพัฒนาระเบียบวินัยจะต้องคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานและวิธีการที่บิดามารดา และครูวางแผนร่วมกัน จึงสรุปได้ว่า บิดามารดา และครู เป็นกุญแจสำคัญที่จะนำนักเรียนไปสู่พฤติกรรมที่เป็นระเบียบวินัย

ดังนั้นจะเห็นว่าการจะปลูกฝังหรือสร้างเสริมมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กนั้น มิใช่หน้าที่หรือความรับผิดชอบของผู้ใดผู้หนึ่ง แต่เพียงผู้เดียวหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งเท่านั้น แต่จะต้องอาศัยความร่วมมือและรับผิดชอบจากหลายฝ่ายด้วยกัน โดยเริ่มตั้งแต่จากครอบครัวที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ต่อมาก็คือโรงเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้อบรมสั่งสอน และให้ความรู้ทางจริยธรรมแก่เด็ก รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็ก คือ สื่อมวลชน พระสงฆ์ หรือผู้นำทางศาสนา หรือแม้แต่กลุ่มเพื่อนก็มีส่วนในการช่วยพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้วย

วิธีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

ในการจะพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็กนั้นก่อนอื่นเราควรจะทราบว่ามีวินัยที่จะปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็กควรมีลักษณะเช่นไร ซึ่งเชเวียคอฟ และฟริทซ์ (Sheviakor and Fritz, 1955) ได้เสนอแนะลักษณะวิจัยที่ดีควรปลูกฝังไว้ดังนี้ คือ

1. ตั้งอยู่บนรากฐานของการเสียสละเพื่อมนุษยธรรม เช่น มีอิสระภาพ ความยุติธรรม และความเสมอภาค ในหมู่ของคนทั้งหลาย
2. ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งการยอมรับนับถือศักดิ์ศรี และสิทธิของทุกคน
3. มีผลให้งานที่ทำมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะเป็นผู้นำคือพร้อมที่จะบริการและปฏิบัติงานร่วมกับหมู่คณะเป็นอย่างดี
5. วินัยควรกำหนดมาจากความเข้าใจว่าต้องทำหรือไม่ทำเพราะอะไร มากกว่าเป็นไปตามคำสั่ง

จากการศึกษาของดอยล์ (Doyle, 1961) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ เจอร์ ซิลด์ (Jersild, 1968) ว่าบิดามารดาเป็นผู้มีอิทธิพลในการสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กมากที่สุด เพราะเป็นผู้ที่ได้อบรมสั่งสอนเด็กตั้งแต่เขาวัย โดยการเลี้ยงดูเด็กอย่างใกล้ชิด และควรใช้ทางสายกลาง หรือความพอดีเป็นหลัก ในการเลี้ยงดูไม่เข้มงวด หรือให้อิสระแก่เด็กจนเกินไป

มีสเสน และอื่น ๆ (Mussen and Others, 1969) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเองไว้ว่าถ้าต้องการให้การพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้ได้ผลตามต้องการ บิดามารดาควรจะใช้วิธีวางเป้าหมายระยะยาว โดยมุ่งให้เด็กยอมรับค่านิยมต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเด็กด้วยการให้เหตุผล ให้ความรักแก่เด็ก เนื่องจากการพัฒนาความมีวินัยในตนเองเป็นการฝึกให้เด็กแสดงพฤติกรรมในทางที่ดี บิดามารดาไม่ควรควบคุมเลย เด็กจะไม่สามารถที่จะเรียนรู้ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและพฤติกรรมในทางที่ดีได้ แต่ถ้าบิดามารดาควบคุมมากเกินไปก็จะมีผลทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความสามารถในการปกครองตนเอง (Autonomy) และไม่เชื่อถือตนเอง แต่ยังมีโอกาสจะรับค่านิยม และคุณธรรมจากบิดามารดามากกว่าลูกที่บิดามารดาตามใจ บิดามารดาจึงควรใช้เหตุผล และควบคุมพฤติกรรมเด็กอย่างพอดี

ฮอฟแมน (Hoffman, 1970) ได้เสนอแนะวิธีพัฒนาความมีวินัยในตนเอง 3 วิธีแก่บิดามารดา หรือผู้ปกครองเพื่อฝึกวินัยแก่เด็ก คือ การให้เหตุผล การยับยั้งความรัก และการวางอำนาจจากผลการศึกษาพบว่าบิดามารดาที่ฝึกวินัยเด็กโดยวิธีการให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยจากบิดามารดาโดยวิธีการยับยั้งความรัก และการวางอำนาจ การฝึกวินัยโดยวิธีการให้เหตุผล ทั้งยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของเด็ก เพราะเป็นการอธิบายถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดแก่ตัวเด็กและบุคคลอื่น ๆ ตลอดจนความต้องการของผู้อื่นด้วย เมื่อเด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลดังกล่าว ถ้าเมื่อใดเด็กประพฤติผิดกับที่บิดามารดาหรือคนอื่นที่คาดหวังไว้เด็กจะรู้สึกผิดเอง และจะไม่ปฏิบัติตนเช่นนั้น

ชไนเดอร์ (Snyder, 1986) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "วินัยสามแบบที่มีผลต่อมโนธรรมและวัฒนธรรม" (Three Differing Systems of Discipline and Their Impact on Conscience and Culture) และเสนอวิธีการพัฒนาความมีวินัยให้แก่เด็ก 3 วิธี คือ

วิธีการที่ 1 ใช้วิธีการให้นักเรียนเขียนเรื่องโดยยกย่อง ชมเชย และให้รางวัลแต่ถ้าเด็กไม่ทำตามก็ใช้วิธีลงโทษ

วิธีการที่ 2 ใช้วิธีการพ่อนั่นกรุณาหรือปกป้องบุคคลนั้น ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับความเอาใจใส่หรือได้รับการยอมรับ จะทำให้เป็นผู้ที่มีวินัยมากกว่าผู้ที่ขาดความเอาใจใส่ หรือการยอมรับ

วิธีการที่ 3 การให้ความยุติธรรม เทียบตรง โดยเสริมสร้างภาพแวดล้อมให้มั่นคงปลอดภัย

ชไนเดอร์ สรุปว่า การใช้วิธีการแต่ละวิธีนั้นมีหลักการแนวความคิดต่างกัน แต่วิธีการทั้ง 3 วิธี จะทำให้เด็กรู้จักมโนทัศน์ หลาย ๆ รูปแบบที่เกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม และพัฒนาทักษะในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่การจะเลือกแบบใดมาปฏิบัติจะต้องพิจารณารายละเอียดหลายประการมาประกอบ มิใช่ยึดหลักปฏิบัติตามวินัยเท่านั้น

วาเลต (Valett, 1986) ได้เสนอวิธีการที่จะพัฒนาการฝึกระเบียบวินัยของเด็กลงในหนังสือชื่อว่า "Effective Discipline 10 Steps to Successful Performance" เพื่อเป็นคู่มือปฏิบัติสำหรับครูและผู้ปกครอง ซึ่งจะช่วยในการปรับปรุงการอบรมด้านวินัยของเด็ก ๆ และวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้ประสบผลสำเร็จทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน กระบวนการดังกล่าวมี 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทำความเข้าใจในประสิทธิภาพของวินัย
2. การพิจารณาความต้องการและความสนใจของเด็ก
3. การกำหนดเป้าประสงค์และความคาดหวังในการปฏิบัติตามวินัย
4. การสร้างกฎเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามวินัย
5. การวางแผนและการคาดคะเนผลที่จะได้รับ
6. การให้คำปรึกษาหารือร่วมมือกันในการปฏิบัติตามวินัยที่ได้วางกฎเกณฑ์ไว้
7. การบันทึกพฤติกรรมของเด็กที่ปฏิบัติตามวินัย
8. การให้รางวัลจากผลของการปฏิบัติตามวินัยที่ถูกต้อง

9. การแสดงให้เห็นผลของการไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดไว้
10. การประเมินผลที่ได้ปฏิบัติตามทั้งหมดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม (2516) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังความมีวินัยในตนเองหรือการรู้จักบังคับตนเองให้แก่เด็ก โดยบิดามารดาจะต้องปฏิบัติต่อไปนี้ คือ

1. ต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็ก
2. วางกฎเกณฑ์ในโอกาสอันเหมาะสม เมื่อเด็กทำผิดควรอธิบายให้เด็กเข้าใจ ถ้าลงโทษเด็กก็ไม่ควรลงโทษด้วยอารมณ์โกรธ แต่ควรลงโทษเพื่อเป็นการสั่งสอนและให้เด็กเข้าใจด้วยว่า ทำไมเขาจึงถูกลงโทษ ควรสอนให้เด็กรู้จักปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และบิดามารดาจะต้องคงเส้นคงวา

3. ต้องยินยอมให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเองตามสมควร
4. ต้องมีความนับถือในตัวเด็ก และยกย่องชมเชยเด็กบ้างในโอกาสอันสมควร
5. ต้องเข้าใจถึงความสามารถของเด็กและช่วยให้เขาได้เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ

ที่ควรทำ

6. ควรยกบุคคลที่มีระเบียบวินัยดีมาให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง
7. ควรจะเข้าใจว่า ไม่มีใครในโลกที่จะสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามกฎที่ตั้งขึ้น ดังนั้นควรสอนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์และการใช้อำนาจต่าง ๆ เพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพจิตอันสมบูรณ์

นอกจากบิดามารดาจะปฏิบัติต่อเด็ก 7 ประการดังกล่าวแล้ว บิดามารดาหรือผู้ใหญ่หรือครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดู และสั่งสอนเด็กควรพยายามหาทางส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเองอย่างดีที่สุด โดยต้องไม่ลืมว่าระเบียบวินัยเป็นส่วนช่วยให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งซึ่งจะทำให้ชีวิตเขาสมบูรณ์ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เด็กจะสะสมระเบียบวินัยและอุดมคติทีละน้อย ๆ จนเข้าใจความหมายได้ภายหลังความคิดที่เจริญงอกงามขึ้นอันจะทำให้เขาเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถและช่วยตนเองได้ในที่สุด

ก่อน สวัสดิภาพ (2519) ได้เสนอแนะวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรให้แก่บิดามารดา เพื่อให้บุตรมีพฤติกรรมที่ดีเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยวิเคราะห์จากนักวิชาการหลายท่านสรุปได้ 2 วิธี คือ

1. วิธีอบรมเด็กตามโครงการของครอบครัว มีขั้นตอนต่าง ๆ คือ

1.1 การตั้งความมุ่งหมายให้ชัดเจน ได้แก่ การจําแนกให้รายละเอียดไปว่า ต้องการอบรมบุคคลให้เป็นคนดีในด้านใดบ้าง เพื่อหาวิธีอบรมเพื่อให้บรรลุถึงความมุ่งหมายได้ง่ายขึ้น

1.2 เลือกใช้เครื่องมือและวิธีการอันเหมาะสม โดยการศึกษาจากตำราต่าง ๆ

1.3 ประเมินผลและติดตามผล การประเมินผลเป็นระยะ ๆ จะช่วยให้บิดามารดาอบรมบุตรได้ผลดีขึ้นตามลำดับ

2. วิธีปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเห็น ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมและนักสังคมวิทยา กล่าวว่า ถ้าบิดามารดาเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่บุตรได้ เด็กมักมีจริยธรรมที่ดีตามไปด้วย โดยธรรมชาติ มนุษย์จะมีการลอกแบบพฤติกรรมของผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ถ้าบิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ความรัก โกลีซิคอย่างอบอุ่น เด็กก็จะลอกแบบพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย

การอบรมเด็กทั้ง 2 วิธีที่กล่าวมานี้ ควรจะใช้ด้วยกันจึงจะเกิดผลดี เพราะการสอนโดยไม่มีตัวอย่างมักทำให้เด็กปฏิบัติได้ยาก และการทำตัวอย่างโดยไม่มีคำสอนติดตามไปด้วยย่อมทำให้เด็กขาดความเข้าใจลึกซึ้ง

อย่างไรก็ตาม ก่อน สวัสดิภาพ (2519) ยังได้เสนอแนะข้อควรปฏิบัติที่บิดามารดาควรนำไปใช้ในการอบรมเด็กได้ 4 ประการ คือ

1. บิดามารดาควรรักเด็กและแสดงความรักให้เด็กเห็นอยู่เป็นประจำ
2. บิดามารดาควรปฏิบัติตนต่อเด็กให้คงเส้นคงวา
3. บิดามารดาควรมีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องการอบรมเด็ก
4. บิดามารดาควรติดตามแก้ไขความประพฤติของเด็กทุกโอกาส

ซึ่งก่อน สวัสดิ์ดิพนามิษฐ์ ได้สรุปเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนเด็กว่าควรเอาใจใส่ของบิดามารดา จะทำให้เด็กประพฤติตนดีขึ้น และทำให้เด็กทราบว่าตนเป็นที่รักของบิดามารดาในเวลาเดียวกัน

อัคนีย์ อารชาไนย์ (2519) ได้เสนอว่าผู้ที่สร้างวินัยให้กับเด็กนั้นควรจะมีขอบเขตของการแสดงพฤติกรรมของเด็กไว้เสมอ ควรจะให้อิสรภาพแก่เด็กอย่างพอเหมาะไม่มากเกินไป เด็กอาจจะรู้สึกว่าเขาได้ ไม่ควรทำตามใจหรือเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป ควรจะใช้เหตุผลกับเด็ก ทุกครั้งที่จะอบรมสั่งสอนหรือนำการกระทำใด ๆ แก่เด็ก

ส่วน ดวงเดือน พันธมนาวิน (2527) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็ก ดังนี้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยครอบครัวและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้การศึกษา ควรให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีที่สุดคือ การให้ความรักความเข้าใจ เป็นเครื่องสนับสนุน อีกทั้งมีการใช้เหตุผล การลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย รวมทั้งการควบคุมอย่างพอเหมาะ ไม่บังคับมากเกินไป นั่นคือการใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2. การฝึกอบรมเพิ่มเติมโดยการถ่ายทอดความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ การให้ความรู้ คำแนะนำ การลงโทษ การให้รางวัลในพฤติกรรมต่าง ๆ อีกทั้งผู้ใหญ่จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบของเด็ก

ดังนั้น การพัฒนาความมีวินัยในตนเองแก่เด็กจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำและพัฒนาให้ถูกวิธี เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมที่ดีของบุคคลที่จะเป็นพลเมืองดี ซึ่งจำเป็นมากสำหรับสังคมทุกสังคม การพัฒนาความมีวินัยในตนเองจะต้องทำตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเด็กควรได้รับความอบอุ่นในครอบครัวอันเป็นการสนองความต้องการของเขาและทำให้เด็กเกิดความมั่นคงทางอารมณ์ อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้แรงจูงใจทางจริยธรรมมาเป็นแนวเสริมในการควบคุมตนเอง หรือในการเกิดวินัยในตนเองอย่างมั่นคง ซึ่งการพัฒนาความมีวินัยในตนเองนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและทุกฝ่ายที่ควรจะต้องเข้าใจหลักจิตวิทยา และวิธีการของการพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ให้ถูกวิธี

อันจะทำให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ หลักสำคัญในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองนี้จะต้องใช้ระยะเวลาานพอควร ไม่ใช่สิ่งที่เห็นผลทันตา แต่จะต้องค่อย ๆ พัฒนาความมีวินัยดังกล่าวตามลำดับจึงจะทำให้เกิดผล ดังนั้นทุกฝ่ายจึงควรจะให้ความสนใจและลงมือปลูกฝังและพัฒนาความมีวินัยในตนเองที่ถูกต้องแก่เด็ก

5. คุณค่าและประโยชน์ของวินัยในตนเอง

คุณค่าและประโยชน์ของวินัยนั้นแต่ละสังคม แต่ละประเทศย่อมมีความเหมือนกันและแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสังคมนั้นหรือประเทศนั้น ซึ่งมีทั้งความเหมือนกันและแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม เราก็คงยอมรับว่า วินัยของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังเร่งพัฒนาเพื่อความอยู่รอดของชาติ และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน ซึ่งการพัฒนาประเทศในลู่ทางดังเป้าหมายนั้นสิ่งสำคัญที่สุดที่ช่วยคือ คุณภาพของพลเมือง การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนจึงเป็นการพัฒนาบุคคลที่จำเป็นยิ่ง จะเห็นว่ามึนักรการศึกษาที่สำคัญหลายท่านได้กล่าวถึงคุณค่า และประโยชน์ของความมีวินัยในตนเองไว้ดังต่อไปนี้คือ

สมาคมการศึกษาเด็กแห่งสหรัฐอเมริกา (Child Study Association of America, 1952) ได้เสนอไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการปลูกฝังวินัยในตนเอง คือเพื่อการระงับหรือควบคุมความโกรธความรู้สึกต่ำต้อย ความรู้สึกที่ว่าตนเองมีความผิดอยู่ตลอดเวลา มีความกลัวต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ดี

โครว์ และ โครว์ (Crow and Crow, 1962) อธิบายไว้ว่า การสร้างวินัยในตนเองแก่เด็กจะเป็นการถ่ายทอดการเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมของสังคมของเขา เพื่อให้มีพฤติกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงตนเองและผู้อื่นด้วย การสร้างความมีวินัยในตนเองจะช่วยให้เขาได้กระทำการที่สังคมยอมรับ เพื่อเขาจะได้มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เขาจะรู้สึกพอใจด้วยเช่นกัน

ออซูเบล (Ausubel, 1968) ได้เสนอว่า วินัยเป็นวัฒนธรรมของสังคม ซึ่งทุกคนต้องเรียนรู้และปฏิบัติตามเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กจึงเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งจะต้องฝึกฝนตั้งแต่เยาว์วัย

แมดเสน และ แมดเสน (Madsen and Madsen, 1981) ได้เน้นว่าระเบียบวินัยมีความจำเป็นมากและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับระเบียบวินัยนั้นจำเป็นที่ครูจะต้องทำการสอนเขาว่า "เมื่อคุณกระทำสิ่งไม่ดี สิ่งไม่ดีนั้นจะเกิดขึ้นแก่ตัวคุณ" เพราะความมีระเบียบวินัยนั้นเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับแนวทางปฏิบัติ ซึ่งระเบียบวินัยนั้นจะต้องมีการสอนและการเรียนรู้และสังคมใด ๆ ก็ตามถ้าขาดระเบียบวินัยก็จะเป็นสังคมที่สับสนวุ่นวาย

เกียรติศักดิ์ อิชยานนท์ (2517) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการมีวินัยในตนเองไว้ว่าการมีวินัยในตนเองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับตนเอง มิฉะนั้นแล้วการที่จะคบหาสมาคมหรือการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมย่อมจะเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าไม่สามารถสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นได้แล้ว ในการที่จะสร้างวินัยเพื่อส่วนรวมย่อมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ทั้งนี้เพราะวินัยในตนเองเสมือนเครื่องปรุงแต่งขัดเกลานิสาสัยใจคอให้บุคคลเป็นคนที่มีความอดทน ซื่อสัตย์สุจริต และรักสวยรักงาม รักความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และเมื่อสามารถปฏิบัติตนให้มีวินัยได้แล้ววินัยนั้นจะนำความสุขกายสุขใจมาสู่ตนเอง

ประดิษฐ์ อนุประมัย (2518) ได้อธิบายถึงคุณค่าของวินัยว่าช่วยให้กลุ่มคนหรือสังคมต่าง ๆ อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ซึ่งวินัยไม่ได้หมายถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับเฉพาะในกลุ่มคนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบวินัยภายในตัวบุคคลด้วยกลุ่มสังคมใดที่มีสมาชิกที่มีวินัยในตนเองมาก วินัยทางสังคมก็อาจไม่ต้องสร้างขึ้นมากนักเพราะทุกคนจะมีความรับผิดชอบสูงและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขไม่เบียดเบียนกัน และเจริญก้าวหน้าไปด้วยดี

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ (2520) ได้อธิบายไว้ว่าจุดมุ่งหมายของวินัยทั้งหลายนั้นมีใช้การควบคุมพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้ใหญ่ต้องการ แต่ความมุ่งหมายที่แท้จริงของวินัยคือ เพื่อให้เด็กเกิดความต้องการที่จะทำสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์แก่สังคมด้วย

ตัวเอง มิใช่จากสิ่งแวดล้อม หรือจากการบังคับของผู้ใกล้เคียง วินัยที่ดีเป็นลักษณะที่เกิดจากแรงผลักดันภายในตัวเด็กเองมากกว่าแรงบังคับจากภายนอก คือความมีวินัยในตนเอง และเมื่อใดก็ตามที่เด็กได้พัฒนาลักษณะดังกล่าวแล้ว เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ เด็กจะไม่แสดงความขัดแย้งในตนเอง และพฤติกรรมจะเป็นแบบแผนเดียวกันไม่ว่าจะอยู่ต่อหน้าหรือลับหลัง

สุชาและสุรางค์ จันทร์เอม (2521) กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของวินัยในตนเองไว้ ดังนี้คือ

1. ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมเป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
3. ช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองกันให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ
4. ช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของตนเอง
5. ช่วยให้ครูและเด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จในการเรียน

การสอน

6. ช่วยส่งเสริมหลักการปกครองและระบอบประชาธิปไตย

ชาเลื่อง วุฒิจันทร์ (2522) ได้สรุปคุณค่าของวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับของสุชา และสุรางค์ จันทร์เอม ดังนี้คือ

1. วินัยทำให้ผู้รักษาเป็นคนดีขึ้น เป็นเครื่องป้องกันความเสื่อมเสีย
2. วินัยเป็นเครื่องวัดความดีของคน ใครเป็นคนดีหรือเลว ดีมาก ดีน้อย ไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัดได้แม่นยำเท่ากับการสังเกตวินัยของผู้นั้น
3. วินัยเป็นเครื่องแสดงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากคุณค่าและประโยชน์ของวินัย จะพบว่าวินัยจะช่วยกำหนดทิศทางให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน เพื่อความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม ถ้าหากปราศจากวินัยแล้ว การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมแต่ละกลุ่มก็ย่อมจะวุ่นวายสับสน เพราะแต่ละ

บุคคลจะมีความแตกต่างกันทั้งในระดับการศึกษา ความรู้ จิตใจ อบรมเลี้ยงดู และความต้องการ
 การในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ถ้าคนในสังคมนั้น ๆ มีวินัยที่เกิดจากภายในจิตใจ
 ของตนเองขึ้นมา คือ มีวินัยในตนเอง จะทำให้บุคคลนั้นมีความประพฤติที่มีเหตุผล มีความอดทน
 มั่นคงทางอารมณ์และเป็นผู้มีจริยธรรม ซึ่งจะ使人ในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข
 การพัฒนาความมีวินัยในตนเองแก่เด็กหรือเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้เกิดหรือ
 เยาวชนรู้จักดำเนินชีวิตของตนอย่างถูกต้องมีเหตุผล และเลือกทำ ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม
 สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข ไม่สร้างปัญหาให้แก่สังคมที่ตนอยู่ และยังช่วยพัฒนา
 ให้ดีขึ้นด้วย

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์นั้น กู๊ด (Good, 1970) กล่าวว่าคือความสำเร็จหรือประสิทธิภาพด้าน
 การกระทำในทักษะที่กำหนดให้ หรือด้านความรู้ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงการ
 เข้าถึงความรู้ หรือพัฒนาทักษะในการเรียนในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมา ซึ่งโดยปกติพิจารณา
 จากคะแนนสอบที่กำหนดให้ หรือคะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบให้ หรือทั้ง 2 อย่าง หรือได้มา
 จากกระบวนการ ที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกต หรือการตรวจการบ้าน ซึ่งต้อง
 อาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และระยะเวลาที่นานพอสมควร

ชาวล แพร์ทกุล (2516) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า
 เป็นความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนมีความต้องการครูย่อมต้องการให้
 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนเองก็ต้องการจะมีผล
 สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเช่นกัน แต่การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อะไรหลาย ๆ อย่าง ซึ่งมีนักจิตวิทยา
 นักการศึกษา ที่ศึกษาค้นคว้า และเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้หลายท่าน เช่น คาร์โรล
 (Carroll, 1963) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในและองค์ประกอบ
 ภายนอก องค์ประกอบภายในได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ความสามารถที่เข้าใจคำสอน

และอุทิศเวลาให้กับการเรียนรู้ องค์ประกอบภายนอกได้แก่ ความเหมาะสมของสภาพการเรียน การสอน และระยะเวลาที่สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน และประสิทธิภาพในการสอน

คาน (Khan, 1969) มีความเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกิดจากความรู้ ความเข้าใจ เช่น ความถนัดทางภาษาและคำนวณ ความสามารถทางสมองทั่ว ๆ ไป และอื่น ๆ แต่ผลการวิจัยพบว่า การที่บุคคลจะมีระดับสติปัญญาต่ำ มิได้หมายความว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนเท่ากันด้วย เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับสภาพการณ์หลายอย่าง

บลูม (Bloom, 1976) ซึ่งมีความสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ได้ศึกษาตัวแปรที่มี อิทธิพลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องคือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด หมายถึงความสามารถทั้งหลายของผู้เรียนซึ่ง ประกอบด้วย ความถนัดของผู้เรียนและพื้นความรู้เดิม
2. คุณลักษณะด้านจิตนิสัย หมายถึงสภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ใหม่ เช่น ความสนใจและทัศนคติที่มีต่อเนื้อหาวิชาที่เรียน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และลักษณะบุคลิกภาพ
3. คุณภาพของการสอน หมายถึง การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อผิดพลาด และรู้ผลว่าตนเองกระทำถูกต้องหรือไม่ (Feedback)

ต่อมา ฮาร์เนสเฟเกอร์ และไวลีย์ (Harnischfeger and Wiley, 1978) ได้นำทฤษฎีของ คาร์โรลล์ และ บลูม (Caroll and Bloom) มาผสมผสานกัน โดยกล่าวว่า ผลการเรียนรู้จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ ภูมิหลัง และ ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู และกิจกรรมของผู้เรียน จากการศึกษาของบราวน์ และ โบลท์ซแมน (Brown and Holtzman, 1968) พบว่า ความสนใจวิธีเรียนและทัศนคติทาง การเรียนมีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีสภาพการณ์ต่าง ๆ หลายด้านที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สามารถกล่าวได้ว่าแนวคิดของใครถูกต้องกว่ากัน หรือสมบูรณ์ที่สุด แต่ก็สามารถสรุปเพื่อนำมาศึกษาตามแนวคิดของอนาสตาซี (Anastasi, 1961) ได้อย่างกว้าง ๆ ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 2 ด้าน คือ สติปัญญา และสภาพแวดล้อม เช่น แรงจูงใจ สภาพการเรียนการสอน และวิธีสอนของครู

ผลสรุปที่ได้จากการวิจัยในลักษณะนี้ได้ผลทั้งในทางที่ตรงกันและขัดแย้งกัน สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ได้ผลเช่นนั้น อาจเนื่องมาจากวิชาที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ หรือศิลปศึกษา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน สภาพการณ์ต่าง ๆ อาจไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ กันก็ได้

7. ลักษณะทั่วไปของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

1. วัยของผู้เรียน อาจจะถูกกล่าวอย่างกว้าง ๆ ได้ว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรี นั้นจัดขึ้นสำหรับคนที่พร้อมจะเป็นผู้ใหญ่ และเมื่อจบการศึกษาคณะจะเป็นผู้ใหญ่ได้ ในขณะที่การศึกษาในระดับปริญญาโทและเอกนั้นเป็นการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่โดยแท้จริง

คนเป็นผู้ใหญ่โดยทั่วไปจะเริ่มเมื่ออายุประมาณ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นอายุที่อยู่ระหว่างในช่วงศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา แต่ช่วงอายุของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาที่เป็นทางการนั้นมีช่วงอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เพราะผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นจะมีอายุในช่วงนี้ ในบางปีอาจมีจำนวนแตกต่างกันไปบ้าง และจะมีช่วงอายุในสถาบันอุดมศึกษาประมาณ 4 ปี เมื่อจบการศึกษาจึงจะมีอายุประมาณ 21 ปี ซึ่งนับได้ว่าเป็นผู้ใหญ่พอสมควรแล้ว

2. พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เรียน พิจารณาเฉพาะลักษณะของผู้ที่เข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่าจะมีพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจดีกว่าบุคคลอื่น ๆ โดยทั่วไปของสังคมนั้น ๆ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยแล้ว สภาพ

ยิ่งชัดเจนขึ้น ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยกว่าครึ่ง เป็นผู้มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีกว่าประชาชน โดยทั่วไป ถ้าจะพิจารณาจากภูมิสำเนาเดิมก็ปรากฏชัดเจนเช่นกันว่า ส่วนใหญ่แล้วนิสิตนักศึกษา ที่เข้าเรียนได้ในมหาวิทยาลัยไทย ส่วนใหญ่มาจากภาคกลาง และในภาคกลางเองก็มาจาก กรุงเทพมหานคร รองลงไปก็เป็นภาคใต้ และภาคเหนือ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นแม้จะมีประชากรมาก แต่ก็มีผู้เข้าเรียนได้น้อย (ข้อมูลเกี่ยวกับนิสิตใหม่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2521)

3. ความสามารถทางพุทธิปัญญา ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาทั่วไปจะอยู่ในระดับสูงกว่าบุคคลในวัยเดียวกันอยู่บ้าง โดยเฉพาะมีความกระตือรือร้นและอุดมการณ์สูง (สวัสดี สุนทรรังษี, 2515) ตามทฤษฎีของเปียเจต์ถือว่าผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจะมีอายุประมาณ 18-22 ปี และมีความเป็นผู้ใหญ่เต็มที่เพราะได้ผ่านขั้น Formal Operation ซึ่งเป็นขั้นของการมีเหตุผล เป็นวัยที่มีความสามารถ มีความเข้าใจ และอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรมได้อย่างดี (Moore, 1974) การสอบคัดเลือกก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งเพื่อผู้ที่จะเข้าในระดับอุดมศึกษาได้นั้นจะต้องผ่านการสอบคัดเลือกแข่งขันกัน ดังนั้นผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกได้จึงควรเป็นผู้ที่มีความสามารถทางพุทธิปัญญาสูงพอควร

4. จุดมุ่งหมายในการเข้ามาในสถาบันอุดมศึกษา การเข้ามหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของผู้เรียนนั้น แตกต่างกันไปตามลักษณะของสังคมและลักษณะของสถาบัน สำหรับในประเทศไทยนั้นมีลักษณะแตกต่างกันออกไปบ้าง โดยที่ผู้เรียนเน้นที่ความรู้มากกว่าสิ่งอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากที่ ไททอร์ย์ ลินลารัตน์ (2522) ได้สำรวจทฤษฎีของนิสิตใหม่ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 345 คนในปีการศึกษา 2522 ซึ่งสรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเรียงตามลำดับ 5 ประการแรก ได้ดังนี้

1. หาความรู้ให้มากที่สุด
2. นำความรู้ไปประกอบอาชีพ
3. ทำประโยชน์ให้แก่สังคม

4. หาประสบการณ์

5. เรียนให้สำเร็จ

จากจุดมุ่งหมายหลักที่นิสิตแสดงออกเช่นนี้ จะเห็นได้ว่ามีความหลากหลายในจุดมุ่งหมายของการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาออกจากรายนี้ยังมีจุดมุ่งที่แฝงไว้อีกหลายประการ เช่น ความยกย่องในสังคม โอกาสในการทำงาน ความต้องการของครอบครัว ฯลฯ

5. ทศนคติและค่านิยม นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ นั้น เริ่มต้นในครอบครัวและเติบโตมาพร้อมกับครอบครัวในโรงเรียนแล้วจึงมาเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา เป็นชีวิตที่มีการต่อสู้ในชีวิตไม่มาก และไม่ได้เผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากนัก ยกเว้นปัญหาในการเรียนเท่านั้น โดยเหตุนี้ทศนคติและค่านิยมของนักศึกษาที่มีต่อตนเอง เพื่อน สิ่งแวดล้อมในสถาบันที่ศึกษาและสังคม จึงเป็นไปในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาจะเข้ามาเรียนด้วยความตั้งใจ ตื่นเต้น และตื่นตาตื่นใจ แต่มักจะเปลี่ยนไปในบั้นหลัง ๆ

ด้วยเหตุที่นักศึกษาจะเข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาด้วยทศนคติที่ดี ด้วยความตั้งใจและความหวังนี้เอง นักศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่มีอุดมคติสูง และปรารถนาโลกและสังคมที่ดีกว่าทำอะไรด้วยความบริสุทธิ์ใจมากกว่าคนอื่น ๆ เขาจึงรู้สึกผิดหวังและคับข้องใจมาก ถ้าพบกับความหลอกลวง ไม่จริงใจของอาจารย์ ผู้บริหารหรือผู้ใหญ่อื่น ๆ ก็ตาม นิสิตนักศึกษาส่วนมากจะมองโลกอย่างตรงไปตรงมา ด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจนสนใจกับสังคมและคำนิ้งถึงอนาคตของสังคมมากอีกด้วย (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2524)

6. บุคลิกภาพ ชีวิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นครอบคลุมระยะเวลาตั้งแต่วัยรุ่นตอนปลายหรือวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นไปจนถึงการเติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นชีวิตที่บุคลิกภาพต่าง ๆ ได้รับการพิจารณา ทดสอบ ทำทนาย คัดเลือก และยึดไว้เป็นลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน โดยทั่วไปเมื่อนักศึกษาเข้าไปเรียนใหม่ ๆ บุคลิกภาพยังไม่ชัดเจนนัก แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะมีลักษณะเฉพาะตัวค่อนข้างแน่นอน

ด้วยเหตุที่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในภาวะของการคัดเลือกและพิจารณา
บุคลิกภาพและค่านิยมต่าง ๆ นี้เองความสนใจของนักศึกษาจึงมีในทุก ๆ ด้านและอยากรู้อยาก
เห็นไปหมด ความกระหายใคร่อยากเรียนรู้จึงเป็นลักษณะที่สำคัญ ในขณะที่เดียวกันความสงสัยไม่
แน่ใจในสิ่งที่ได้พบเห็นหรือได้รู้ก็มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว จนบางครั้งมีลักษณะต่อต้าน หรือทำทนาย
สังคมไป แต่ถ้าแก่นักศึกษารู้และเข้าใจ มั่นใจ รวมถึงพอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว เขาก็จะรวมตัว
กันอย่างดี และเสียสละให้กับงานที่เขาพอใจอย่างเต็มที่ ทุ่มเทให้ทั้งพลังกายและพลังใจ ไม่ว่าจะ
จะเป็นกิจกรรมการเรียน การเมือง การสังคม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2524)

และในการสำรวจทรรศนะของนิสิตครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จบในปีการ
ศึกษา 2521 ของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524) พบว่า นิสิตมีการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมาย
บุคลิกภาพและค่านิยมชัดเจนขึ้น โดยก่อนเข้าศึกษานิสิตคิดว่าควรจะเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อประกอบ
อาชีพและเรียนต่อ แต่พอจบการศึกษานิสิตเห็นว่าควรจะหาความรู้ หาประสบการณ์ แล้วเอาไป
ใช้เพื่อประโยชน์ของสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นที่กว้างขึ้น แต่ในทรรศนะของคน
ทั่วไป ก็ยังมองว่านิสิตนักศึกษานั้นเมื่อเข้าเรียนใหม่ ๆ ก็มีอุดมคติสูง แต่พอเรียนซึ่ดสูงก็มัก
จะเห็นแก่ตัวมากขึ้น นึกถึงตัวเองมากยิ่งขึ้นก็มี

7. การใช้เวลาของผู้เรียน การใช้เวลาของผู้เรียน โดยทั่วไปผู้เรียนจะชอบและ
พอใจที่จะไปพบและพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนนอกห้องเรียน เพราะเป็นช่วงเวลาที่ เป็นอิสระ ไม่
รบกวนเวลาเพื่อนคนอื่น และได้ถามปัญหาที่ตนเองไม่เข้าใจ

8. หลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา

วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยทั่วไปมีความ
คล้ายคลึงกันในการจัดการศึกษา ซึ่งในแต่ละสถาบันนั้นจะสอดคล้องและ เสริมกับความมุ่งหมาย
ทางการศึกษาในระดับชาติ โดยมุ่งผลิตบัณฑิตทางศิลปศึกษา ซึ่งจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ทั่วไป
ของหลักสูตร สาขาศิลปศึกษา ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (ศิลปศึกษา) ดังนี้ หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2529 เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี จัดขึ้นสำหรับผู้ที่มีความรู้ ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเตรียมให้เป็นบัณฑิตของครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัย สำหรับนักการศึกษา และนิสิตนักศึกษา ในสาขาวิชาครุศึกษา (หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2529)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตไว้ดังนี้ คือ เพื่อผลิตครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีคุณธรรมดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี สอนดี และสามารถรับใช้สังคมได้ (หลักสูตรและคู่มือการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2530)

และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา) ไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อผลิตครูปริญญาและอนุปริญญาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่จะสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยร่วมมือกับกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ในการผลิตครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ ตำรา และเอกสารทางการศึกษา อันจะส่งเสริมให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และการศึกษาได้ผลดีขึ้น
3. เพื่อทดลองวิจัยวิธีการสอน การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการเตรียมครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่สอนในชนบท
4. เพื่อมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาชนบท โดยปฏิบัติงานร่วมกับโรงเรียนชุมชน สถานศึกษาต่าง ๆ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. เพื่อเผยแพร่และให้บริการด้านการศึกษา การอบรมแก่ชุมชน และครูประจำการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6. เพื่อวิจัยปัญหาต่าง ๆ ด้านการศึกษาและจิตวิทยา อันจะช่วยให้เข้าใจสภาพบุคคล และสภาพแวดล้อมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ดียิ่งขึ้น อันจะช่วยเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป (คู่มือการศึกษา ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2533, 2533)

การเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยของทุกสถาบัน มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจะสามารถออกไปประกอบอาชีพทางด้านการศึกษา หรืออาชีพอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ การเรียนการสอนสาขานี้ จึงเป็นทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

ลักษณะการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นจะต้องยึดถือตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 ของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ในการรักษา มาตรฐานวิชาการ และวิชาชีพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะ และมาตรฐาน การศึกษา โดยได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้ประกอบด้วยหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชา เฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และ อย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง วิชาศึกษาทั่วไปที่ครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ให้มีจำนวนหน่วยกิต รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

1.1	กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.2	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.3	กลุ่มวิชาภาษา	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.4	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ทั้งนี้สำหรับข้อ 1.3 จะเป็นภาษาใดก็ได้ ส่วนข้อ 1.4 จะต้องจัดให้มีทั้งรายวิชา วิทยาศาสตร์ และรายวิชาคณิตศาสตร์

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปในลักษณะเป็นรายวิชาเดี่ยว หรือลักษณะบูรณาการในรูปใดก็ได้ ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาดังกล่าวข้างต้น

อนึ่ง ถ้าได้จัดกลุ่มวิชาดังกล่าวเป็นวิชาเอก หรือวิชาโท ไว้ในหมวดวิชาอื่นแล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปในกลุ่มวิชานั้น โดยถือว่า ได้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปในหมวดวิชานั้น ๆ ครบแล้ว

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะ และวิชาชีพ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต ในกรณีที่หลักสูตรใดมีการจำแนกวิชาเฉพาะด้านออกเป็นวิชาเอก และวิชาโท วิชาเอกต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาใด ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอน และจัดให้เป็นวิชาเลือกเสรี และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2525)

โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศึกษา

หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นหลักสูตรวิชาชีพ ไนฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (2524) กล่าวว่า หลักสูตรวิชาชีพเป็นหลักสูตรที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนา และการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ในการจัดการเรียนการสอน สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสนใจในเรื่องโปรแกรมการศึกษา เช่น การจัดลำดับความจำเป็นก่อนหลัง ซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน และปรับเปลี่ยนวิชาชีพให้สมบูรณ์แบบ การให้ความสนใจเรื่องการพัฒนาบุคคลที่เข้ามาศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เข้มข้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพ และสนใจจนถึงกระทั่งการติดตามผลผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วได้ประกอบอาชีพตามเป้าหมาย หรือไม่

โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนที่คล้ายกัน คือ มุ่งให้การศึกษาอบรมแก่ผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้กว้าง และ ความรู้ลึกเฉพาะสาขา มีการจัดหมวดวิชาใหญ่ ๆ คือ

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2529) ได้ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1.1 มีความรู้กว้างในสรรพวิทยาการทันสมัย มีความเข้าใจในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพ ชีวภาพ และสังคมภาพ ตลอดจนมีความเข้าใจ และซาบซึ้งในสิ่ง สร้างสรรค์ของมนุษย์ในอันที่จะอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินชีวิต

1.2 มีความเข้าใจในสภาพสังคม โดยเฉพาะสังคมไทย สามารถพิจารณา สภาพ และปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพที่เป็นจริงได้อย่างถ่องแท้

1.3 มีความสามารถคิด และวิเคราะห์สภาพปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ มีความสงสัยใฝ่รู้ในทางเพิ่มพูนสติปัญญา และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.4 มีความเป็นผู้นำทางปัญญา และเป็นผู้นำสังคมสามารถเสนอความรู้ ความคิดได้อย่างมีหลักการและเหตุผล

1.5 มีทักษะทางภาษาขั้นพื้นฐาน และสื่อความหมาย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2530) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ไว้คือ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ และทักษะทางภาษา รู้คุณค่าของมนุษย์ และศิลปวัฒนธรรม สามารถ นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี มีพลานามัยแข็งแรง และให้มีความรู้พื้นฐาน ในสาขาวิชา ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ประกอบด้วย วิชาชีพรู และวิชาศิลปะ (กลุ่มวิชาบังคับ และกลุ่มวิชาเลือก) มีการจัดกลุ่มวิชาที่เป็นวิชาความรู้เบื้องต้น หลักหรือทฤษฎี และวิชาด้าน ปฏิบัติ บางวิชาประกอบด้วยทฤษฎี และภาคปฏิบัติอยู่ในวิชาเดียวกัน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2529) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของ
หมวดวิชาชีพครู ดังนี้

- 2.1 มีความรู้ ความเข้าใจอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งในพื้นฐาน หน้าที่ และ
กระบวนการการศึกษา
 - 2.2 มีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎี และหลักวิชาครูทั้งในด้านหลักสูตร การ
เรียนการสอน และการประเมินผล
 - 2.3 มีทักษะในการปฏิบัติงานครูอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
 - 2.4 มีบุคลิกภาพและทัศนคติเหมาะสมกับการเป็นครู และมีศรัทธาในวิชาชีพครู
ส่วนหมวดวิชาศิลปศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ
ในการสอนวิชาศิลปศึกษาในระดับโรงเรียน ทั้งในระดับประถมและมัธยม ตลอดจนมีความรู้
ความเชี่ยวชาญทางศิลปะด้านใด ด้านหนึ่ง ทั้งมีความรู้เพียงพอที่จะศึกษาต่อในระดับสูง
3. หมวดวิชาที่ไม่ใช่วิชาศิลปศึกษา (กลุ่มวิชาโท วิชาเสริม หรือวิชาเลือกเสรี)
กลุ่มวิชานี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตรงกับความสนใจนอกเหนือไปจากวิชาเอก
ซึ่งผู้เรียนอาจลงเรียนวิชาต่างสาขาตนก็ได้

9. ปัญหาการเรียนการสอนศิลปะศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ
ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และสังคมนั้น เป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนตลอดจน
ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึง จากการประชุมสัมมนา เรื่องสถานะการศึกษาศิลปะระดับอุดมศึกษาใน
ประเทศไทย (2527) ได้สรุปถึงปัญหาการเรียนการสอนศิลปะ ดังนี้

1. ขาดอาคารที่เรียนอันเหมาะสม
2. ขาดความพร้อมทางด้านวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
3. งบประมาณจากรัฐเพื่อส่งเสริมด้านศิลปะ ยังไม่เพียงพอ
4. ผู้สอนขาดคุณลักษณะในด้านความรู้ทางวิชาการศิลปะที่มีประสิทธิภาพสูง

5. แนวความคิด และหลักสูตรศิลปะยังไม่พัฒนาให้สอดคล้องกับลักษณะสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป

6. ปัญหาคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบออกไป

7. ปัญหาการเรียนวิชาพื้นฐาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อระดับสติปัญญาของผู้เรียนต่อช่วงเวลาเรียนทางด้านศิลปะ

นอกจากนี้ ยังได้มีแนวทางการพัฒนาการศึกษาศิลปะในระดับอุดมศึกษา ในด้านปัญหาการศึกษา ดังนี้

1. ควรมีเอกภาพในการนิยามทางด้านศิลปะของแต่ละสถาบัน

2. ควรหาความหมาย หน้าที่ และเป้าประสงค์ของวิชาศิลปะ ศิลปิน และอาชีพทางศิลปะ

3. ควรสร้างความสัมพันธ์ของการศึกษาศิลปะกับชุมชน โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมและวัฒนธรรมไทย

4. ควรสร้างองค์ประกอบการเรียนการสอนที่ดี เช่น ความพร้อมในด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

5. ควรสร้างน้ำใจ และจิตใจครูผู้สอนศิลปะให้มีความรับผิดชอบ ใฝ่หาความรู้ และสั่งสมความคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีเอกภาพ และอิสระภาพ ให้กับผู้เรียน ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขพื้นฐานว่า ผู้เรียนนั้นสามารถเรียนรู้ และพัฒนาได้เช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไป

6. ควรเตรียมให้ผู้เรียนมีจริยธรรม และระเบียบวินัย ตลอดจนกระทั่งมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และสังคม การพัฒนาด้านจิตใจให้ไปสู่ทางที่ดีย่อมก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

7. ควรพัฒนาเครื่องมือ รวมทั้งเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยเน้นความสามารถในการวิจัย การจัดการ การเขียนรายงาน และบทความ

8. ควรพัฒนาวิธีการคัดเลือกนักศึกษาที่มีแววศิลปะ

9. สถาบันการศึกษาควรติดตาม และสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ออกไปประกอบ

อาชีพ

10. ศิลปะกับการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย

ศิลปะ เป็นสิ่งที่มีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมนุษย์อย่างแยกไม่ออก จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตไป เพราะศิลปะผูกพันอยู่กับชีวิตประจำวัน แทรกซึมอยู่ในกิจกรรมทุกอย่างในทุกสถานที่ทุกเวลา จนอาจกล่าวได้ว่า ศิลปะเป็นวิถีทางของชีวิตแห่งความสำเร็จ จากการกระทำ การเลือกสรร ความคิด ความรู้สึก และตลอดถึงการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข (สุรเชษฐ สมิตินันท์, 2527) ขณะเดียวกัน ศิลปะมีส่วนในการส่งเสริมความมั่งคั่งเป็นระเบียบของบ้านเมือง และสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังนิสัยที่เป็นระเบียบในการทำงาน ไม่เกิดปัญหาทางสังคม (วิรัตน์ นิษฐไพบูลย์ (2526) และเลิศ อานันท์ (2518) ได้กล่าวว่า การเรียนศิลปะไม่ได้อยู่ที่ผลงานที่ตีพิมพ์ ลักษณะสวย ๆ งาม ๆ อันเกิดจากการฝึกหัดทางทักษะ ประโยชน์ที่แท้จริงอยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ อันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์การค้นพบ ความซาบซึ้ง ความสำเร็จ ความรับผิดชอบ การร่วมมือ และช่วยเหลือผู้อื่น และเอกสารของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2522) ระบุว่า ศิลปะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่บุคคลได้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นี้เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน การค้นคว้า ทดลอง ความมีเสรีภาพมีการยืดหยุ่นและการเข้าใจปัญหา และการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้จะเป็รากฐานที่จะนำไปสู่การเข้าใจตนเอง ความมีใจกว้าง และการเข้าใจตนเอง จะช่วยส่งเสริมไม่ให้เกิดความเย่อหยิ่งและหลงตัวเอง อีกทั้งยังป้องกันมิให้เกิดความรู้สึกชาตินิยมจนเกิดเลย อันจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มองโลกกว้างขึ้น

จากการศึกษาของวิลกินส์ (Wiggins, 1971) พบว่า ความยืดหยุ่นในความต้องการมีเหตุผลและการเข้าใจตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของผู้มีวินัยในตนเองสูง และจะเห็นได้ชัดเจนว่าวิชาศิลปะจริง ๆ นั้น นอกจากเป็นตัวเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามแล้ว ยังเป็นส่วนช่วยสร้างความเป็นระเบียบและวินัยในตนเองอีกด้วย และวิรุณ ตั้งเจริญ (2526) ยังได้กล่าวอีกว่า ศิลปะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ศิลปะพัฒนาพฤติกรรมที่เอื้อเฟื้อต่อกัน จากกิจกรรมศิลปะที่มีลักษณะทำงานร่วมกัน และปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันย่อมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการขอหยิบยืมสิ่งของเครื่องใช้กัน การแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์กัน

พฤติกรรมเหล่านี้ย่อมพัฒนาจิตใจให้ เป็นคนที่พร้อมจะอยู่ในสังคมนี้อย่างไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งสุโท เจริญสุข (2520) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองโดยสรุปรวมกว้างได้คือ ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ มีความจริงใจ สัตย์ซื่อในการพูดการทำมีความรักและเมตตาต่อกัน ไม่เอา รัดเอาเปรียบคนอื่น แสดงให้เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าศิลปะมีส่วนในการปลูกฝังความมีระเบียบ วินัย ถึงแม้ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในคุณลักษณะพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความมีวินัยในตนเองก็ตาม แต่ก็ อาจกล่าวได้ว่า ศิลปะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีวินัยในตนเองมากขึ้น ซึ่งจะมีผลไปยังความสงบสุข ของสังคม และประเทศชาติในที่สุด

ส่วนการเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ มาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา สิ่งสำคัญคือการอบรมเลี้ยงดู ตั้งแต่วัยทารกอย่าง มีความสุข ความอบอุ่นและผ่านการอบรมสั่งสอน การมีเหตุผล เมื่อเติบโตขึ้นมา ก็จะเกิดการ เรียนรู้ และจะค่อย ๆ สะสมประสบการณ์ การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครอบครัว และสังคม มาพัฒนากลายเป็นพลังควบคุมตนเอง หรือการมีวินัยในตนเองที่จะแสดงพฤติกรรมได้ อย่างเหมาะสมและศิลปะก็เป็นส่วนหนึ่งในที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลเกิดวินัยในตนเอง ได้ดียิ่งขึ้น

11. ความเป็นมาของภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาศิลปศึกษา จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2512 ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ได้รับการก่อตั้งโดย ศาสตราจารย์ วิรัตน์ พิชญไพบุลย์ และศาสตราจารย์ คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ คณะศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วยอาจารย์ประจำภาควิชา 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์วิรัตน์ พิชญไพบุลย์ รองศาสตราจารย์อิทธิ คงคากุล รองศาสตราจารย์วัฒนะ จุฑาภิภาต ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เสริมสร้าง ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านพุทธิปัญญา ด้านจริยธรรม ด้านพลานามัย และความมี สุนทรียะ เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ศิลปะมีบทบาทต่อวิถีชีวิต และสังคมมนุษย์ โดยส่วนรวมอัน อาจกล่าวได้ว่า ศิลปะกับชีวิต เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้ โดยพื้นฐานธรรมชาติ ของมนุษย์จะปรากฏการณ์ของการแสดงออกในเชิงศิลปะ และมีการพัฒนาการที่ซับซ้อนขึ้น

กระบวนการและวิถีทางดังกล่าวควรได้รับความสนใจ ศึกษา การตอบสนองในลักษณะส่งเสริมที่
 ถูกวิธี เพราะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาความเจริญเติบโตที่สมบูรณ์ในวันข้างหน้าอย่างมี
 ประสิทธิภาพ วิชาศิลปศึกษา คือวิชาที่มุ่งส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ
 พัฒนาการของมนุษย์ดังกล่าวข้างต้น เน้นให้ผู้จัดการส่งเสริมและการพัฒนาที่ถูกต้อง นอกจากนั้น
 ยังมุ่งส่งเสริมให้มีความรู้ความชำนาญอย่างมีคุณภาพทั้งในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
 อย่างสุนทรีย์

หลักสูตรภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มีวัตถุประสงค์หลักในการผลิตบัณฑิต
 ครุศาสตร์สาขาศิลปศึกษาและสาขาศิลปศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ที่มีความความสามารถใน
 การสอนการถ่ายทอดวิชาความรู้ทางศิลปะในระดับประถมและระดับมัธยม อีกทั้งมีความรู้ความ
 เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องด้านศิลปะต่าง ๆ ความเป็นนักวิชาการ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ
 ในระดับสูงโดยมีขอบข่ายดังนี้

หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี (ศิลปศึกษา)

1. ชื่อหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาศิลปศึกษา

2. ชื่อปริญญา ครุศาสตร์บัณฑิต

ชื่อย่อปริญญา ค.บ.

3. หมวดวิชา หลักสูตรแต่ละสาขาแบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชา คือ

3.1 หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป เป็นหมวดวิชาที่มุ่งให้นิสิตเกิดความรู้กว้างใน
 สรรพวิทยาการและมีคุณธรรม ในอันที่จะอำนวยประโยชน์แก่การดำรงชีวิต

3.2 หมวดวิชาครู เพื่อให้เกิดความเข้าใจทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการศึกษา
 มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรวิชาครู และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะเป็นครูที่ดีต่อไป

3.3 หมวดวิชาเอก เพื่อเป็นเนื้อหาที่จะนำไปใช้สอนและเป็นพื้นฐานการศึกษา
 ขั้นสูงในวิชานั้น ๆ ต่อไป

3.4 หมวดวิชาเลือกเสรี เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตเลือกเรียนตามความสนใจ
 ของตนเพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีโอกาสนำมาใช้วิจารณ์ญาณของตนเองโดยเสรี

4. การจัดจำนวนหน่วยกิต สำหรับสาขาวิชาเฉพาะ (ศิลปศึกษา, คีปศึกษา และอุตสาหกรรมศิลป์)

วิชาการศึกษาทั่วไป	35 หน่วยกิต
วิชาครู	40 หน่วยกิต
วิชาเอก	60 หน่วยกิต
วิชาเลือกเสรี	10 หน่วยกิต
รวม	145 หน่วยกิต

12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้

ในเรื่องของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แยกศึกษาไว้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกจะศึกษาผลงานวิจัยในประเทศ และส่วนที่สอง จะศึกษาผลงานวิจัยในต่างประเทศ ทั้งสองส่วนนี้จะศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและการฝึกวินัยในตนเอง รวมทั้งการวิจัยเกี่ยวกับวินัยกับคุณลักษณะ และตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์อันก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศิลปศึกษา

งานวิจัยภายในประเทศ

วารินทร์ มุ่งสุวรรณ (2517) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรักและแบบควบคุม กับความเชื่อเพื่อ และวินัยทางสังคม" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรัก และแบบควบคุมกับความเชื่อเพื่อและวินัยทางสังคม ซึ่งวินัยทางสังคมนี้มีความสอดคล้องคล้ายคลึงกับวินัยในตนเองมาก วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2516 จากวิทยาลัยครูในกรุงเทพฯ 3 แห่ง และในต่างจังหวัด 2 แห่ง จำนวน 450 คน ชาย 220 คน หญิง 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามลักษณะการเลี้ยงดู และแบบสอบถามวัดความเชื่อเพื่อและวินัยทางสังคม ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า วินัยที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักมาก มีวินัยทางสังคมสูงกว่าวินัยที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อย ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมนั้น วินัยที่รายงานว่าตนถูกควบคุมน้อย

มีวินัยทางสังคมมากกว่าผู้ที่รายงานว่าตนถูกควบคุมมาก และวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักมาก แต่ถูกควบคุมน้อยมีวินัยทางสังคมมากที่สุด แตกต่างจากผู้ที่มีความรักน้อย แต่ถูกควบคุมมาก ซึ่งจะมีวินัยทางสังคมน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรรณา กิจขยัน (2517) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอก และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบทดสอบคุณธรรมแห่งพลเมืองดี แบบสอบถามความเชื่อมั่นอำนาจภายใน-ภายนอก แบบสอบถามความมีวินัยแห่งตน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ผลสรุปจากการวิจัยพบว่าคุณธรรมแห่งพลเมืองดี และความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ เป็นเส้นตรงในทางบวกกับความมีวินัยแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ผู้ปกครองต่างอาชีพกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างอาชีพค้าขาย อาชีพรับราชการมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพกสิกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขายและอาชีพรับราชการ มีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน และนักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทรา นิศมานนท์ (2517) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกรับผิดชอบมีวินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" มีจุดประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้ากับความรู้สึกรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ นักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2516 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อ

การถือศีลห้าแบบทดสอบวัดความเกรงใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficients) ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า ในกลุ่มนักศึกษาชายทั้งความรู้สึกรับผิดชอบและวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการถือศีลห้าทุก ๆ ข้อ แต่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงความรู้สึกรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการถือศีลห้าเพียงข้อเดียว คือ เว้นจากการเสพของมีนเมาอย่างไรก็ดีพบว่า ความรู้สึกผิดชอบ วินัยในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้งในนักศึกษาชายและหญิง

วารรณวิภา ทองงอก (2517) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและการสอน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครูต่อวินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนของนิสิต เพศ และอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก ที่ทำการฝึกสอนในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2516 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู แบบสอบถามวินัยในตนเอง ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูมีความสัมพันธ์กับวินัยในตนเองและผลสัมฤทธิ์ในการสอน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครูวินัยในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ในการสอนของนิสิตชายและหญิงพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นิสิตที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บัณฑิต คักดีอุดม (2523) ได้ทำการศึกษาวินัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความมีวินัยในตนเองตามการรับรู้ของนักเรียน" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 3 แบบ คือ

แบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2522 จำนวน 265 คน เป็นชาย 128 คน หญิง 137 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง ในเขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุด คือ (1) แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาประกอบด้วยแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยของ ดนัย งามมานะ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบประชาธิปไตยของ อรุณ หลิมประเสริฐ (2) แบบวัดความมีวินัยในตนเองของ กรุณา กิจขยัน ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

(1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) ในการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิภาหวัณ มุลสถาน (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลยกับความมีวินัยในตนเอง วิธีดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 443 คน เป็นชาย 221 คน หญิง 222 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่างและแบบสอบถามความมีวินัยในตนเอง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับจำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา และอาชีพของบิดามารดาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. วัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

3. วินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยส่งผลต่อการ
พยากรณ์ ความมีวินัยในตนเองในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิวัฒน์ อัคราวิชัย (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเอง
กับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับ
ความซื่อสัตย์และศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์ของเด็กไทยที่มีความแตกต่าง
กันทางด้านเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดจากภาคเหนือ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้และภาคกลาง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถม
ศึกษา ปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 856 คน โดยใช้แบบทดสอบ
วินัยในตนเองและแบบทดสอบความซื่อสัตย์ ผลการวิจัย สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีชั้นเรียนแตกต่าง
กันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 และยังพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์สูง
กว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนหญิงมีวินัยและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียน
ชายและนักเรียนที่อยู่ในต่างจังหวัดมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพฯ แต่มีความ
ซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน

สุนารี เตชะโชควิวัฒน์ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการ
อบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง และศึกษาเปรียบเทียบ
วินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ระดับชั้นเรียน เพศ และสภาพครอบครัวของนักเรียนที่แตกต่างกันวิธีการดำเนิน

การวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2526 ของโรงเรียนเบญจมินทร์คอลเลจ และโรงเรียนปานะพันธ์วิทยา กรุงเทพมหานคร มีทั้งนักเรียนประจำและไป-กลับ จำนวน 228 คน เป็นชาย 113 คน หญิง 115 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนและครอบครัว แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามวินัยในตนเอง และแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่มีสถานภาพและสภาพทางครอบครัวแตกต่างกันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
7. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน
8. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน
9. นักเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
10. นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกันมีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

11. นักเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกันได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

12. นักเรียนที่มีสถานครอบครัวแตกต่างกัน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน
 ผิตร ทองขึ้น (2511) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "สมรรถภาพทางสมองบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถทางศิลปะ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าสมรรถภาพทางสมองหรือสติปัญญาในด้านใดบ้างที่สัมพันธ์กับความสามารถทางด้านศิลปะ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมตอนปลาย จำนวน 671 คน พบว่า ความสามารถทางศิลปะมีความสัมพันธ์กับสมรรถภาพทางสมองในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับความสามารถในการจัดเข้าพวก มีค่าเท่ากับ .2514 ด้านอุปมาอุปไมย เท่ากับ .3249 ด้านสรุปความ เท่ากับ .2897 ด้านมิติสัมพันธ์ เท่ากับ .3225 ด้านอนุกรมมิตติ เท่ากับ .3365 ด้านทักษะทางตา เท่ากับ .2195 ด้านคณิตศาสตร์ เท่ากับ .2271 ด้านภาษา เท่ากับ .2191 ด้านความจำ เท่ากับ .1845 ในด้านความสามารถระหว่างชั้น พบว่านักเรียนชั้นประถมปีที่ 5-7 มีความสามารถต่างกันทั้งในแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน และแบบทดสอบความสามารถทางศิลปะ นักเรียนที่อยู่ชั้นสูงกว่ามีความสามารถเหนือกว่านักเรียนที่อยู่ชั้นต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในด้านความสามารถระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศ กล่าวคือ เพศชายมีความสามารถเหนือกว่าเพศหญิงในแบบทดสอบอุปมาอุปไมย มิติสัมพันธ์ และคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนแบบทดสอบอีก 7 ชนิด รวมทั้งแบบทดสอบความสามารถทางศิลปะพบว่ามีความสามารถระหว่างเพศชาย และหญิง ใกล้เคียงกัน หรือไม่แตกต่างกัน

สุริมล เต่นสุนทร (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ตัวแปรด้านจิตวิทยาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านจิตวิทยา อันได้แก่ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในแผนการเรียน นิสัยและทัศนคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,031 คนที่เลือกเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์

เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปกรรมและศิลปหัตถกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนและแบบตรวจสอบความสนใจในแผนการเรียน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ย .80 ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแผนการเรียนศิลปศาสตร์ เกษตรกรรมและศิลปกรรม ความสนใจในแผนการเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์และพาณิชยกรรม และนิสัยและทัศนคติทางการเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกือบทุกวิชา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนิสิตนักศึกษาที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่งพบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ คือ ผู้สอนมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน คือ การที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียน และผู้สอนมีประสบการณ์

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอน คือ ความสนใจในวิชาที่ผู้เรียนผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีสอนของอาจารย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลทำให้นักศึกษาสนใจเรียนมากที่สุด 3 ปัจจัย คือ ผู้สอนเตรียมการสอนอย่างดี มีความเป็นกันเอง และกระตือรือร้นในการทำงาน ส่วนปัญหาในด้านการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน ใช้วิธีการสอนไม่ดี บรรยายไม่เป็น ชั้นเรียนน่าเบื่อ ด้านนิสิตนักศึกษาเกี่ยวข้องกับงานนอก เบื่อและขาดสมาธิ และปัญหาหลักสูตร อุปกรณ์ และสถานที่ พบว่า ตำราและห้องเรียนไม่พอ แออัดมากเกินไป และหลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

วาสนา เจริญวิเชียรฉาย (2530) ได้ศึกษาเรื่อง สิ่งจูงใจของนักศึกษาในการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาสิ่งจูงใจของนักศึกษาในการเลือกเรียนวิชาเอก ศิลปหัตถกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบสิ่งจูงใจของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชาย ในการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรม กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย นักศึกษาสาขาศิลปหัตถกรรม ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี และวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ รวม 200 คน โดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า สิ่งจูงใจของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรมตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ สิ่งจูงใจที่มีอิทธิพลจูงใจนักศึกษาในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรัก ความสนใจ และความกดดันในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียง และด้านความมั่นคง และความก้าวหน้าในอาชีพ สิ่งจูงใจที่มีอิทธิพลจูงใจนักศึกษาในระดับปานกลาง ได้แก่ด้านความคิดเห็นส่วนตัว และสิ่งจูงใจที่มีอิทธิพลจูงใจนักศึกษาในระดับน้อย ได้แก่ ด้านความจำเป็นบางประการและด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการเปรียบเทียบสิ่งจูงใจ ปรากฏว่า สิ่งจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรมของนักศึกษาหญิง และชายไม่แตกต่างกัน

ปริศนา สมพงษ์ (2532) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์สอนวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขตบางแสน และวิทยาเขตมหาสารคาม ที่มีต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการสอนของอาจารย์สอนศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลและการประเมินผลและบุคลิกภาพ โดยการจำแนกนิสิตตามสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวุฒิสูงสุดก่อนเข้าศึกษาในระดับการศึกษาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 64 คน โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ตัวเลือก ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1. นิสิตวิทยาเขตประสานมิตรมีทัศนะต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์สอนศิลปศึกษาด้านบุคลิกภาพและด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิธีสอน ด้านการ

วัดผลและการประเมินผล และด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีทัศนคติที่พึงประสงค์ต่ออาจารย์ศิลปศึกษา ด้านการเตรียมการสอน สามารถจัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎี ได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตที่มีวุฒิทางวิชาชีพครู และวุฒิอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. นิสิตวิทยาเขตบางแสนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันและวุฒิต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์สอนศิลปศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นิสิตวิทยาเขตมหาสารคามมีทัศนคติต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์สอนศิลปศึกษาด้านบุคลิกภาพ และด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านวิธีสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับรายด้านพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และสูง มีทัศนคติต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์สอนศิลปศึกษา ด้านการใช้สื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพบว่านิสิตที่มีวุฒิทางวิชาชีพครูและวุฒิอื่น ๆ มีทัศนคติต่อคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์สอนศิลปศึกษา ด้านการใช้สื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนิสิตที่มีวุฒิทางวิชาชีพครู มีทัศนคติที่พึงประสงค์ในระดับมากกว่า นิสิตที่มีวุฒิทางวิชาชีพอื่น ๆ

4. โดยส่วนรวมนิสิตทั้งสามวิทยาเขตมีทัศนคติที่พึงประสงค์ต่ออาจารย์ศิลปศึกษาด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก ด้านการเตรียมการสอน ด้านวิธีสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการวัดผล และการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และวุฒิต่างกัน พบว่านิสิตมีทัศนคติที่พึงประสงค์ต่อการสอนของอาจารย์ศิลปศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

วินัยที่ดีเป็นแนวทางของความสำเร็จในการทำงานตามจุดมุ่งหมายช่วยให้บุคคลได้แสดงถึงศักยภาพในตัวเอง ถ้าปราศจากวินัยที่ดีบุคคลและกลุ่มจะไม่สามารถทำงานได้ดี เพราะหมู่คณะไม่อาจจะทำงานได้ถ้าขาดความพยายาม ความร่วมมือและจุดมุ่งหมายร่วมกัน

กลุค และ เอเลียเนอร์ (Glueck and Eleanor, 1950) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเด็กเกรกับเด็กไม่เกรในเมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ต่าง ๆ ภายในครอบครัว อันได้แก่ ความมีระเบียบวินัย การอบรมสั่งสอน ความรักของบิดามารดาที่มีต่อบุตร และความสามัคคีในครอบครัว ซึ่งถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่เหมาะสมแล้ว โอกาสที่เด็กจะเกรถึงร้อยละ 98 นั่นคือ เด็กจะไม่มีวินัยในตนเองสูงถึงร้อยละ 98

เซเวียคอฟ (Sheviakov, 1955) ได้ศึกษาถึงประเภทของวินัยที่ปลูกฝังให้แก่เด็กว่าควรเป็นวินัยในตนเองมากกว่าที่จะเป็นวินัยที่อยู่บนรากฐานของการปฏิบัติตามคำสั่ง และให้ความเห็นต่อไปอีกว่าควรเป็นเรื่องของความเต็มใจ ซึ่งมีใช้การกระทำตามคำสั่งหรือเพราะการลงโทษ นั่นคือ การปลูกฝังให้เกิดวินัยในตนเอง ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความชื่นชอบและความรักในอุดมคติ หรือการยึดมั่นในจุดมุ่งหมายที่ตนสร้างขึ้น และออสูเบล (Ausubel, 1965) ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกับ เซเวียคอฟว่า แบบของวินัยที่ได้ผลและมั่นคง ซึ่งเราต้องการให้เกิดในตัวเด็ก คือ วินัยในตนเองที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในตนและภายนอกตน การควบคุมภายในตน เช่น การอบรมเลี้ยงดูอย่างสม่ำเสมอ แต่การการบังคับและการลงโทษ ซึ่งเป็น การควบคุมภายนอกจะช่วยปลูกฝังวินัยในตนเองได้เพียงเล็กน้อย

ไบรอันท์ (Bryant, 1972) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่มีความเชื่อต่างกัน โดยให้ครูบรรยายลักษณะของนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน กลุ่มละ 20 คน ครูอธิบายว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีวินัยแห่งตนมากกว่าปรับตัวได้ดีกว่ามีผลสัมฤทธิ์และมีความอดทนมากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตัว

เมสเลอร์ (Messer, 1972) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ถึงการควบคุมตนเอง และคะแนนสัมฤทธิ์ผลกับเด็กอายุ 9 ปี 3 เดือน ซึ่งศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 78 คน เป็นชาย 39 คน หญิงจำนวน 39 คน ที่มีระดับสติปัญญา และการรู้จักไตร่ตรองพอกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สำคัญคือ The Intellectual Achievement Responsibility Questionnaire (IAR) ผลของการวิจัยพบว่า เด็กหญิงที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงนั้น จะยอมรับว่า เขาเป็นผู้กำหนดตนเองในด้านความล้มเหลวในการศึกษา ส่วนเด็กชายที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงนั้น จะยอมรับว่า เขาเป็นผู้กำหนดตนเองในด้านความสำเร็จในการศึกษา เมสเลอร์ได้อธิบายว่า ผลที่ได้นี้ เนื่องมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ได้กำหนดรูปแบบการยอมรับทางสังคมที่แตกต่างกันไปในระหว่างเพศ กล่าวคือเด็กหญิงนั้นจะยอมรับข้อตำหนิต้านความล้มเหลวทางการศึกษา ขณะที่เด็กชายแสดงความแน่วแน่ในตนเอง หรือดูจะแสดงความเป็นชายมากเกินไป ในการแสดงออกถึงความสำเร็จในด้านการเรียนของตนและตำหนิผู้ที่สัมฤทธิ์ผลต่อยกกว่า เด็กหญิงจะหลีกเลี่ยงจากสิ่งเหล่านี้ และไปมีลักษณะที่พร้อมเสมอที่จะกล่าวว่า "มันเป็นความผิดของฉันที่ทำคะแนนได้ไม่ดี" ส่วนเด็กชายนั้นจะมีบทบาทเพศชายที่ทำให้เขาพยายามเรียกร้องสิทธิ แสดงความสำเร็จในด้านการเรียนของเขา คำอธิบายนี้ชี้ให้เห็นว่า สัมฤทธิ์ผลที่ดีนั้นเป็นสาเหตุ ไม่ใช่ผลของการที่เขารับรู้ถึงการควบคุมมาจากแหล่งใด

เจอซิลด์ (Jersil, 1968) ได้ศึกษาค้นคว้าแรงผลักดันภายในตัวเด็กพบว่า บิดามารดามีอิทธิพลยิ่งในการสร้างวินัยให้กับเด็ก และบิดามารดาจะต้องไม่ตามใจเด็กจนเกินไป แต่จะต้องไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฮอฟแมน (Hoffman, 1970) ซึ่งได้ศึกษาการฝึกวินัย 3 วิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การปล่อยปละละเลย และการรวมอำนาจ ผลการศึกษพบว่า บิดามารดาที่ฝึกวินัยเด็ก โดยวิธีการให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยจากบิดามารดาโดยวิธีการปล่อยปละละเลย และการรวมอำนาจ

ฟุง และ แกด (Fung and Gad, 1986) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "Disciplinary Techniques Reports by Parent of Gifted Children" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเทคนิคการสร้างระเบียบวินัยของผู้ปกครองที่มีบุตรเป็นเด็กที่มีพรสวรรค์ วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ มารดา 55 คน ซึ่งจะแบ่งเป็นมารดาที่

มีบุตรเป็นเด็กที่มีพรสวรรค์ จำนวน 28 คน และมารดาที่มีบุตรที่มีสติปัญญาในเกณฑ์ปกติจำนวน 27 คน ซึ่งบุตรทั้ง 2 ฝ่าย จะมีอายุระหว่าง 4-7 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์มารดาของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม และการสังเกตจากพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก ซึ่งผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า มารดาของเด็กทั้งสองกลุ่มรายงานว่าใช้การอธิบายเหตุผลเป็นเทคนิคในการสร้างระเบียบวินัย และมารดาที่มีบุตรเป็นเด็กที่มีพรสวรรค์จะใช้วิธีการอธิบายเหตุผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความมีระเบียบวินัยแก่บุตรมากกว่ามารดาที่มีบุตรเป็นเด็กที่มีสติปัญญาในเกณฑ์ปกติ

แมสแลนด์ (Masland, 1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Investigation of the Relationship Between Reported Parents Discipline Behaviors and Personal, Familial, Demographic, Social and Recalled Childhood Discipline Experiences" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านวินัย 15 ประการ ที่ผู้ปกครองรายงานว่าใช้กับเด็กและตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งมีส่วนสร้างคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมส่วนตัว ครอบครัวยุค และพฤติกรรมทางวินัยของผู้ปกครองที่เคยประสบในวัยเด็ก งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจวิธีการดำเนินการวิจัยในกลุ่มตัวอย่าง คือผู้ปกครอง จำนวน 284 คน เป็นบิดา 102 คน มารดา 182 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดระเบียบวินัยของบิดามารดา ซึ่งนำมาใช้ร่วมกับบุตร (Intergenerational Parental Discipline) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ผลการวิจัยพบว่า

- 1) พฤติกรรมด้านวินัยที่ผู้ปกครองรายงานว่าใช้กับเด็กนั้น จะสัมพันธ์กับประสบการณ์ของการถูกลงโทษเรื่องวินัย เมื่อสมัยที่ผู้ปกครองยังเป็นเด็ก
- 2) ปัจจัยที่สำคัญในเรื่องพฤติกรรมด้านวินัยที่ผู้ปกครองใช้กับเด็กคือการที่ผู้ปกครองนั้นได้รับประสบการณ์ในวัยเด็ก
- 3) มารดาที่มีประสบการณ์ถูกลงโทษอย่างเข้มงวดกวดขันและได้รับการลงโทษทางวินัยที่รุนแรง รายงานว่าตนไม่เคยใช้วิธีการในรูปแบบที่ตนเองเคยประสบมาในวัยเด็กกับบุตรของตนเลย

4) มารดาที่รายงานว่าตนถูกควบคุมทางค่าวิจัยอย่างเข้มงวดมากขึ้น และได้เน้นการลงโทษที่รุนแรงในวัยเด็ก จะมาจากครอบครัวที่ไม่มีความสุข

เมนเจอร์คิงค์ (Mengerink, 1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Relationship of School Achievement and Disciplinary Problems to Single Parent Families among Selected Tenth and Twelfth Grade Students in the United States" มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและปัญหาเรื่องวินัยของนักเรียน เกรด 9 และ เกรด 12 ในสหรัฐอเมริกา ที่มาจากครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้ปกครองเพียงคนเดียว วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งได้ข้อมูลเบื้องต้นที่รวบรวมในปีค.ศ. 1980 โดยศูนย์วิจัยความคิดเห็นแห่งชาติ (National Opinion Research Center) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ ที่ประกอบด้วยคำถามทั่วไป 8 ข้อ และเฉพาะเจาะจง 32 ข้อ เป็นการวิเคราะห์ครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้ปกครองคนเดียว และที่มีทั้งบิดามารดาเป็นผู้ปกครองและยังศึกษาถึงตัวแปรด้านคุณลักษณะระดับชั้นเรียน และปัญหาเรื่องวินัยในโรงเรียน รวมทั้งศึกษาเรื่อง เพศ สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ชาติพันธุ์ และคะแนนระดับความสามารถ ผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าสอดคล้องกับสมมติฐานทุกข้อ คือลักษณะของครอบครัวเป็นตัวแปรที่สำคัญในการคาดคะเนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและปัญหาเรื่องวินัยนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเป็นผู้ปกครองคนเดียว มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าและมีปัญหาเรื่องวินัยในโรงเรียนมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดาเป็นผู้ปกครองพร้อมและนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีผู้ปกครองเป็นมารดาคนเดียว มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า และมีปัญหาเรื่องวินัยในโรงเรียนมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองเป็นบิดาเพียงคนเดียว

ไมเออร์ (Meier อ้างในประชุมสุข อาชาอํารง และคณะ 2519) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับธรรมชาติของความถนัดทางศิลปะ ณ มหาวิทยาลัยไอโอวา พบว่า ความสามารถทางศิลปะนั้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้คือ

1. ทักษะการใช้มือ (Manual Skill)
2. ความสามารถให้ความสนใจในงานได้ระยะยาว (Volitional Perseveration)
3. เซอร์ปัญญาเชิงสุนทรียะ (Aesthetic Intelligence)
4. ความคล่องในการรับรู้ (Perceptual Facility)
5. จินตนาการสร้างสรรค์ (Creative Imagination)
6. การตัดสินใจเชิงสุนทรียะ (Aesthetic Judgement)

องค์ประกอบ 3 ข้อแรก ไมเออร์เชื่อว่าเป็นผลที่เกิดจากพันธุกรรม หรือความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ส่วนองค์ประกอบ 3 ข้อหลัง เป็นผลจากการเรียนรู้และประสบการณ์ในภายหลัง ผลสรุปนี้ไมเออร์กล่าวว่าเป็นเพียงการสรุปเชิงตรรกวิทยา (Logical Reasoning) ซึ่งผลที่ได้ยังไม่มั่นใจนัก ควรที่จะใช้วิธีการทางสถิติหรือการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ซึ่งจะทำให้เชื่อมั่นได้ยิ่งขึ้น

ไมเออร์ยังหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบทดสอบการตัดสินใจเชิงศิลปะของไมเออร์กับคะแนนจากแบบทดสอบเซอร์ปัญญาดั้งเดิม ของสแตนฟอร์ด-บินเน็ต (The Stanford-Binet Tests) และแบบทดสอบหมู่ทางภาษา พบว่ามีค่าต่ำมาก แต่ไมเออร์ไม่เชื่อว่าความถนัดทางวิชาการ (Scholastic Aptitude) จะไม่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางศิลปะ ในปี ค.ศ. 1936 ไมเออร์จึงร่วมมือกับไซเบอร์ (Tiebout) ทำการวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญากับความถนัดทางศิลปะ ที่ไอโอวา (Iowa) พบว่าค่ามัธยเลขคณิตของคะแนนไอคิว (IQ) ของศิลปินที่ประสบความสำเร็จมีค่าเท่ากับ 119 และในปี ค.ศ. 1942 ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเด็กที่มีความถนัดพิเศษทางศิลปะที่มหาวิทยาลัยไอโอวา พบว่าเฉลี่ยของคะแนนไอคิว (IQ) นักเรียนศิลปะมีค่าตั้งแต่ 111 ถึง 166 ซึ่งผลการทดสอบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ คลาร์ วินสโลว์ (Klar Winslow) ในปี ค.ศ. 1933 กิตส์สกีลล์และเฮอร์วิทซ์ (Gaitskell and Herwitz) ในปีค.ศ. 1970 ที่พบว่าความสามารถทางศิลปะมีความสัมพันธ์ทางบวกที่มีทิศทางเดียวกับสติปัญญา และจากงานวิจัย

ของ ชูเบิร์ท (Schubert) ในปีค.ศ. 1973 ลูการ์และเอลเลน (Luca and Allen) ในปีค.ศ. 1974 พบว่าเด็กที่มีสติปัญญาทางศิลปะทุกคนมีระดับไอคิว (IQ) สูงกว่ามาตรฐาน (มะลิฉัตร เอื้ออนันท์, 2528)

กรีน (Green, 1952) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางศิลปะกับสติปัญญา โดยการสร้างแบบทดสอบวาดเขียน (The Goodenough Draw-a-Man Test) แล้วนำภาพประมาณ 4000 ภาพ ที่เด็กชายในวัยต่าง ๆ กันช่วยกันวาด แบ่งภาพให้เห็นถึงพัฒนาการวาดของเด็กออกเป็น 8 ชั้น แล้วใช้แบบทดสอบนี้หาค่าความสัมพันธ์กับแบบทดสอบเชาว์ปัญญาของสแตนฟอร์ด-บิเนย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 3-11 จำนวน 334 คน พบว่าค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .74 แต่ค่าสหสัมพันธ์นี้จะลดต่ำลงมาเมื่อเด็กอายุสูงขึ้น และส่วนใหญ่จะพบว่าค่าสหสัมพันธ์ในเด็กจะมีมากกว่าผู้ใหญ่

ในทำนองกลับกันมีงานวิจัยบางฉบับเห็นในทางตรงกันข้ามคือ พบว่าเด็กที่ปัญญาเลิศทางศิลปะไม่จำเป็นต้องมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เช่น โลเวนเฟลด์ และบริเทน (Lowenfeld and Brittain) เขียนไว้ในหนังสือ Creative and Mental Growth เมื่อค.ศ. 1964 ว่า ระดับไอคิว (IQ) ไม่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางศิลปะ ในปีค.ศ. 1965 เดอฮาน และ ฮาวิกเฮอรัลท์ (De Haan and Havighurst) พบว่าเด็กบางคนที่มีความสามารถในทางดนตรีและศิลปะสูง มีสติปัญญาต่ำกว่ามาตรฐาน (มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ 2528) นอกจากนี้ครอนบาค (Cronbach, 1960) ยังกล่าวว่าไม่มีอะไรยืนยันหรือเป็นหลักประกันว่าเด็กที่มีสติปัญญาสูงแล้วจะต้องประสบความสำเร็จทางศิลปะ

ไวท์เซล (Whitesel, 1977) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Attitude of Women Art Students" มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินทัศนคติของนักศึกษาหญิงสาขาศิลปะ ที่มีต่อการทำงานศิลปะ และเพื่อบันทึกถึงความแตกต่างที่เป็นไปได้ในข้อผูกมัดเกี่ยวกับอาชีพระหว่างนักศึกษาสถาบันอาชีวศิลป์และนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีความสนใจการประกอบอาชีพทางศิลปะ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาหญิงระดับปริญญาโทแผนกศิลปกรรมจำนวน 64 คน จากสถาบันอุดมศึกษา 7 แห่ง ประกอบไปด้วยนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย 4 แห่ง จำนวน 31 คน และนักศึกษาจากสถาบันอาชีวศิลป์ 3 แห่ง จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

แบบสอบถามเพื่อประเมินทัศนคติเกี่ยวกับการทำงานศิลปะเป็นงานอาชีพและการเป็นศิลปิน ผลการวิจัยพบว่า ข้อผูกมัดในการประกอบอาชีพของนักศึกษาหญิงจากสถาบันอาชีวศิลป์และนักศึกษาหญิงจากมหาวิทยาลัยไม่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นอย่างมากในคุณค่าของงานและความรู้สึกถึงความสำคัญของการเป็นศิลปินของตนเองทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และมีแนวโน้มที่แสดงว่านักศึกษาหญิงยอมรับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของตนจากเพศชายมากกว่าเพศหญิง ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความต้องการอีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับการให้คำแนะนำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับการประกอบอาชีพทางด้านศิลปะของนักศึกษาหญิง

คลีฟ (Clive, 1984) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparative Survey of Professional and Lay Attitude Toward Art Education and Art Careers" การที่คลีฟสนใจศึกษาเรื่องนี้เพราะมีนักการศึกษาทางศิลปะจำนวนมาก ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อศิลปศึกษาของสังคมในทางลบ วัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงเป็นการศึกษาว่าอิทธิพลทางสังคมเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลให้บุคคลในสังคมเกิดทัศนคติต่อศิลปศึกษาในทางลบขึ้นจริงหรือไม่ตามความคิดเห็นของนักการศึกษาทางศิลปะกลุ่มตัวอย่างประชากรแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ สมาชิกของสมาคมศิลปศึกษาจอร์เจีย 194 คน นักการศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ 151 คน ผู้นำศิลปะของชุมชน 94 คน และบุคคลทั่ว ๆ ไป 671 คน รวมทั้งสิ้น 1,110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 55 ข้อ ผลการวิจัยพบว่าอิทธิพลของสังคมไม่ได้มีผลต่อทัศนคติต่อศิลปศึกษาในทางลบ และยังพบอีกว่า แม้สังคมจะยอมรับว่าเพศหญิงและเพศชายมีความเสมอภาคกัน แต่ก็มีความเห็นว่าอาชีพทางทัศนศิลป์เหมาะกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ฮอกก์ (Hogg, 1983) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of the Influences on the Attitude Formation Process of Fine Art Major" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังด้านศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษาและทัศนคติต่อศิลปะของนักศึกษาปีที่ 1 ในวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประชากรคือนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยรัฐโอไฮโอโอทีที่เป็นสมาชิกของ Beginning Drawing ประมาณ 500 คนที่มีส่วนร่วมในการศึกษานำร่องมาแล้ว

3 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบวัดทัศนคติ "The Hogg Art Attitude Inventory" ผลการวิจัยพบว่าภูมิหลังของนักศึกษาในวิทยาลัยในด้านเกี่ยวกับจำนวนผู้ลงทะเบียนศึกษาในวิทยาลัย การจัดอันดับมาตรฐานของวิทยาลัย จำนวนนักศึกษาที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตที่ตั้งวิทยาลัย และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ก่อนเข้ามาศึกษาในวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อศิลปะของนักศึกษาแต่ละคน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 และมีความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรด้านบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อศิลปะของนักศึกษาแต่ละคนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากทฤษฎีและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น สติปัญญา ภูมิหลัง ทัศนคติ การจัดสภาพการเรียนการสอน อาจกล่าวได้ว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพล ทั้งยังมีความสัมพันธ์อย่างมากกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และวินัยในตนเองที่ดีนั้นควร เป็นวินัยที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในตน (Internal Control) ของผู้เรียนเองมากกว่าใช้การควบคุมจากภายนอก (External Control) เพราะการควบคุมวินัยจากภายนอกจะช่วยให้เกิดวินัยในตนเองได้เพียงเล็กน้อย และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลให้เกิดวินัยในตนเองของบุคคลอย่างหนึ่ง ก็คือ บิดามารดา และสังคมที่ตนอยู่ รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูและวัฒนธรรมในสังคมนั้น ส่วนการปลูกฝังสร้างหรือส่งเสริมวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนนั้นมีด้วยกันหลายวิธี เริ่มจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบประชาธิปไตย ความเอาใจใส่ซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่กับลูก การให้ความรักของพ่อแม่ นอกจากนั้นสถานแวดล้อมทางการศึกษาก็มีส่วนช่วยปลูกฝังหรือสร้างเสริมวินัยในตนเองให้แก่ผู้เรียนได้โดยการจัดวิธีการเรียนการสอนที่ช่วยสร้างเสริมวินัยในตนเอง เช่น จัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น รวมถึงการให้เหตุผลและการดูแลอย่างสม่ำเสมอ ให้ผู้เรียนอยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษา เพราะการดูแลที่สม่ำเสมอ การฝึกวินัยในตนเองโดยใช้เหตุผล และให้ความรัก เป็นวิธีการฝึกวินัยที่ได้ผลดีที่สุด